

Raimo Poutiainen

SEPTUAGINTA-KÄÄNNÖKSEN GENESIS-KIRJAN KREIKANKIELINEN TEKSTI,
SEKÄ
RIVIENVÄLINEN SUOMENNOS

GENESIS SEITSEMÄNKYMMENEN KÄÄNNÖKSESTÄ KÄÄNNETTYNÄ

Johdanto.

Ensimmäisen Mooseksen kirjan hepreankielinen nimi tulee tekstin ensimmäisestä sanasta "bereeshiit" = alussa. Kirjan kreikankielinen nimi "γένεσις" merkitsee: synty. Sekä heprealaisen että kristillisen perimätiedon mukaan Mooses kokosi tämän ensimmäisen kirjansa yhdestätoista synty- ja sukuhistoriasta, jotka jo olivat kirjoitetussa muodossa hänen aikanaan. Tämä ilmenee niin sanotuisista "kolofoneista" eli loppusanoista, joita teksteissä mesopotamialaiseen tapaan käytettiin. Kolofonina heprealaiset käyttivät "doledoth"-sanaa, mikä heprean kielen asiantuntijoiden mukaan merkitsee historiaa. Septuagintaan (lyhennys: LXX.) doledoth-sana käännettiin γένεσις-sanalla, mikä merkitsee: synty/alkuperä.

"Kirja"-sana esiintyy hepreankielisessä tekstissä ensi kerran 5:1:ssä ilmaisuna: "sefer doledoth", ja ilmaisu on käännetty LXX. sanoilla: ἡ βίβλος γενέσεως, merkiten: syntymisen / siittämisen kirja. Septuagintassa ilmaisu: "Tämä on syntymisen kirja" (Ἀὕτη ἡ βίβλος γενέσεως) esiintyy ensi kerran 2:4:ssä. Septuagintan kreikankielinen nimi ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ (ἐβδομήκοντα), kuten latinankielinen nimikin Septuaginta, merkitsevät kumpikin "seitsemänkymmentä, josta nimitys: "Seitsemänkymmenen käännös." Tämä käännös on Vanhan testamentin käännöksistä vanhin ja tärkein. Hepreaa sekä kreikkaa osaavat Aleksandrian juutalaiset oppineet saivat sen aikaan, kääntäen siis hepreankielisen Vanhan testamentin konsonanttitekstin kreikan kielelle. Aristeaan kirjeen mukaan ensiksi käännettiin "Pentateukki" so. viisi Mooseksen kirjaa, joka on Vanhan testamentin kanonin vanhin ja perustavin osa. Kääntäminen aloitettiin kuningas Ptolemaios Filadelfuksen aikana (285-247 eKr.) Aleksandriassa, ja lopulta syntyneet tekstit sisällyttivät itseensä koko Vanhan testamentin kreikkannoksen. Kun käännös perimätiedon mukaan toimitettiin jopa 72 oppineen toimesta, luku pyöristettiin myöhemmin seitsemäksikymmeneksi, jolloin myös kristityt antoivat käännökselle nimen: "Vanha testamentti mukaan seitsemänkymmenen"

(ἡ παλαιὰ διαθήκη κατὰ τοὺς ἐβδομήκοντα).

Vaikka perimätiedon kertomus 72:n oppineen yhtäaikaisesta käännöstyöstä täytyykin jättää "omaan arvoonsa", on tämä Vanhan testamentin kirjojen lopullinen kreikankielinen käännöskokoelma silti ilmiselvästi lukumäärältään useiden oppineiden työn tulos. Tämä ilmenee sekä käännösvastikkeiden että kreikkalaisen tyylin vaihtumisesta, siirryttäessä kirjasta toiseen. Ajanlaskumme alkua edeltävän toisen vuosisadan lopulla koko Vanhan testamentin kreikankielinen käännös olikin jo ainakin merkittävimiltä osiltaan olemassa, kuten Siirakin Viisauden kirjan esipuhekin osoittaa. Ei ole myöskään syytä epäillä, etteikö tänään käytössä oleva Septuaginta-teksti olisi pääosiltaan silloista "Seitsemänkymmenen käännöstä" vastaava, kuitenkin varauksella, että tekstien yksityiskohtiin on saattanut muodostua monenlaisia muunnoksia. Alkuperäisen kirjoittamisensa ja meidän päiviimme säilyneiden käsikirjoitusten aikavälillä Septuagintallakin on ollut monivaiheinen historiansa.

Ajalta ennen neljättä vuosisataa on Septuagintan teksteistä säilynyt ainoastaan otteita sieltä täältä. Vanhimmat koko LXX. tekstin sisältävät (meidän päiviimme asti säilyneet käsikirjoitusjäljennökset) ovat vasta neljännellä vuosisadalla ajanlaskumme alkamisen jälkeen kirjoitettuja kopioita.

Koska Septuagintan eri kirjat ovat eri kääntäjien työtä, onkin luonnollista, ettei LXX. tee yhtenäistä vaikutusta. Toiset kirjat ovat hepreankielistä tekstiä erittäin orjallisesti sanasta sanaan seuraten käännetty, toiset taas huomattavasti vapaammin. Kääntämisten yhteen koottu lopputulos oli juutalaisten keskuudessa joka tapauksessa alkuaan suuresti arvostettu ja kunnioitettu. Aristeaan kirjeen mukaan Pentateukin käännös oli virallisessa käytössä juutalaisten yhdyskuntien keskuudessa, ja juutalaiset oppineet, kuten Filon ja Josefus käyttivät Vanhan testamentin lainauksissaan melkein yksinomaan Septuagintaa. Sitä luettiin synagoogissa ja sen tekstiä pidettiin inspiroituna.

Erityisen historiallisen merkityksensä käännös sai siitä, että sen avulla kristillinen kirkko pääsi tutustumaan Vanhaan testamenttiin. Kun kristityt sitten kiistakysymyksissään juutalaisten kanssa alkoivat vetoamaan LXX. tekstiin, juutalaiset hylkäsivät tämän käännöksen. Kun juutalaiset eivät katsoneet voivansa enää luottaa Septuagintan tekstiin, he omaksuivat sen hylättyään Aquilan käännöksen. Tämä Aquilan käännös oli myöskin juutalaisperäinen, joka tietoisesti oli käännetty vastineeksi kristittyjen omaksumalla ja käyttämälle Septuagintalle.

Septuagintan teksti oli joutunut sekä tahallisten muutosten että tahattomien (jäljentäjien huolimattomuudesta johtuvien) virheiden johdosta epäluotettavaan asuun. Origenes yritti korjata asian, korjaamalla tekstiä silloista heprean tekstiä vastaavaan muotoon. Tämä koitui LXX. tekstille kohtalokkaaksi, sillä Origenes lähti väärästä olettamuksesta. Kun Septuaginta oli jo vuosisatoja ennen Origeneksen aikaa käännetty, hän ei huomannut, ettei Septuaginta edellyttänyt perustakseen sitä hepreankielistä tekstiä, jonka juutalaiset hänen aikanaan olivat kanoniseksi tekstikseen hyväksyneet. Täten Origeneksen teksti ei tullut suinkaan vastaamaan vanhaa LXX. tekstiä, vaan siitä muodostui aivan uusi ns. heksaplaarinen tekstimuoto. Myöhemmin monet oppineet (Eusebius, Lukianos, Hesykhios, ym) yrittivät palauttaa LXX. tekstin Origeneksen korjausyrityksiä edeltävään muotoon, siinä kuitenkin onnistumatta.

Kun Septuagintan tekstiä on näin useaan kertaan sekä hepreankielisen tekstin että myöhempien kreikankielisten käännösten perusteella uudelleen muokattu, ei meillä näin ollen ole alkuperäistä LXX. tekstiä käytettävissämme. Mielenkiintoista kylläkin on, että kun Samarialainen Pentateukki eroaa hepreankielisestä masoreettisesta tekstistä noin 6000 kohdassa (joista useimmat ovat kääntäjien huolimattomuudesta johtuvia eroja), se kuitenkin noin 2000 kohdassa näistä kuudestatuhannesta saa eriävälle lukutavalleen tukea juuri Septuagintan tekstistä.

Kreikkalais-Ortodoksinen Kreikan kirkko käyttää edelleen Septuagintaa Vanhan testamentin tekstinään. Sen lyhenteenä käytetään kreikkalaista numeroa Ω, sekä latinalaista numeroa LXX. Monet kirkkoisat olivat vakuuttuneita HebdomEEKONTA- eli Septuaginta-käännöksen inspiroinnista. Katekeettisissa kirjoituksissaan Kyrillos Jerusalemlainen kirjoitti, ettei Hebdomikontan kääntäminen "... ollut ihmisviisauden mukaista sanojen sepittämistä ja keksimistä, vaan käännöksen inspiroi sama Pyhä Henki, jonka kautta Pyhät Kirjoitukset puhuttiin."

Oppineet kristinuskon vastustajat pitivät kylläkin LXX:n käyttämää kieltä "barbaanisena kielenä." Mutta samahan oli tilanne myös Uuden testamentin kohdalla, koska Uudessa testamentissakin on (siirryttäessä kirjasta toiseen) sekä parempaa että huonompaa kreikkaa.

Mitä tulee Septuagintan sanomaan, sen yksityisistä kohdista saattaa löytyä (heprean masoreettista tekstiä edeltänyt) heprean alkuperäistä konsonanttitekstiä vastaava lukutapa ja/tai ajatus kreikaksi käännettynä. Kun yhden ainoankin kirjaimen väärin tulkitseminen saattaa heprean kielisessä tekstissä muuttaa koko lauseen merkityksen, on masoreettiseen tekstiin tullut tällä tavalla (oppineiden tutkimusten mukaan) koko joukko väärin tulkintoja, jotka sitten ovat siirtyneet myös eri kielisiin käännöksiinkin. Merkittävä on esimerkiksi teologian tohtori Uuras Saarnivaaran eräässä tilaisuudessa minulle antama lausunto Septuagintasta:

"Monessa kohtaa Septuaginta edustaa masoreettista tekstiä edeltäneen heprean konsonanttitekstin oikeaa tulkintaa: Septuagintasta löytyy siis näissä kohdin sama ajatus, mikä saadaan, kun masoreettinen teksti korjataan oikeaan muotoon."

Myös kirjassaan "Voiko Raamattuun luottaa?" (Ev.lut.Herätysseura) Saarnivaara on ottanut kantaa perimätietoon Septuagintan synnystä, kirjoittaen mm. "Perimätieto Jerusalemissa lähetetyistä oppineista tämän käännon valmistajina ei voi pitää paikkaansa, sillä sen kreikka on Aleksandrian juutalaisten kreikkaa, ja siinä on monia egyptiläisiä sanoja. Se on siten ilmeisesti Aleksandrian juutalaisten laatima. Kun nämä juutalaiset käyttivät kielenään kreikkaa, he luonnollisesti tunsivat tarvetta saada pyhä Kirjansa sille kielelle." (sivu 67.)

Septuaginta on julkaistu monena laitoksena. B. H. Sweten laitos (1887-1894) perustuu Codex Vaticanuksen (aukkokohdissa Codex Alexandrinuksen) tekstiin. Uudempi laitos vuodesta 1935, on A. Rahlfs:in, ja se on pyrkinyt rakentamaan uudelleen alkuperäisen Septuagintan tekstin, tuoden tekstisivujensa alaviitteissä esiin eri käsikirjoitusten tärkeimpiä tekstin eroja ja vaihtoehtoja. Göttingenin tiedeakatemia on valmistanut vuodesta 1931 alkaen täydelliseen tekstivarianttikokoelmaan pyrkivää laitosta, josta eri kustantajat ovat julkaisseet osia. Cambridgessä on toimitettu keskeneräiseksi jäänyttä laitosta vuosina 1906-1940. Lisäksi kreikan kirkolla on oma viralliseksi hyväksytty Hevdomikontan tekstilaitoksensa. Samuel Bagster & Sons ovat Englannissa julkaisseet Septuagintan tekstin englanninkielisine käännoksineen. Kreikassa on ilmestynyt myös parafraaseja eli selittäviä mukaelmia Septuagintan tekstin pohjalta. Eräs niistä on Johannes Kolitsaran aikaansaama Hevdomikontan parafraasi, joka seuraa viereisen palstansa Hevdomikonta-lähdetekstiään jae jakeelta.

Tämän johdannon lopuksi on syytä mainita, että rivienvälinen suomenkielinen käänökseni pyrkii olemaan sanasta-sanaan käänös. Alkuluvuissa olen seurannut kreikan kielen sanajärjestystä, edes yrittämättäkään muuttaa sanoja suomen kielen järjestykseen. (Myöhemmissä luvuissa sen sijaan olen kyllä muuttanut sanojen järjestystä.) Nimisanat olen pääsääntöisesti esittänyt klassisessa kreikan kielen muodossa, ottamatta huomioon itasismia. Myös käänösvastikkeissani saattaa olla toivomisen varaa. Uskon tekstin puutteistaan huolimatta olevan silti mielenkiintoista luettavaa ainakin itseni kaltaisille henkilöille. R.P.

ΓΕΝΕΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ
GENESIS MUKAAN SEITSEMÄNKYMMENEN

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

LUKU 1.

Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. 2) ἡ δὲ γῆ ἦν
Alussa teki¹ Jumala² taivaan ja maan. Ja maa oli

ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, καὶ
näkemätön³ ja muokkaamaton, ja pimeys yläpuolella syvyyden, ja

πνεῦμα θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. 3) καὶ εἶπεν ὁ θεός·
Henki Jumalan syöksyili⁴ yläpuolella veden. Ja sanoi Jumala:

γενηθήτω φῶς· καὶ ἐγένετο φῶς. 4) καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὸ φῶς, ὅτι
"Tulkoon valo." Ja tuli valo. Ja näki Jumala valon, että

καλόν· καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτός καὶ ἀνὰ μέσον
hyvä. Ja teki eroituksen Jumala välille valon ja välille

το σκότους. 5) καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν καὶ τὸ σκότος
pimeyden. Ja nimitti Jumala valon päiväksi ja pimeyden

ἐκάλεσε νύκτα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα μία.
hän nimitti yöksi. Ja tuli⁵ ilta ja tuli aamu, päivä yksi.

6) Καὶ εἶπεν ὁ θεός· γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος καὶ
Ja sanoi Jumala: "Tulkoon holvi⁶ keskelle veden ja

¹ Huomautuksia ja selityksiä ensimmäiseen lukuun:

Jae 1. Heprean sanaa "baaraa", joka merkitsee "luoda", käytetään Raamatussa Jumalan luomistyöstä, ei ihmisen työstä. Septuaginta on kuitenkin käyttänyt kreikan verbiä ποιεῖν, joka merkitsee: tehdä/valmistaa/luoda, mutta jota käytetään paitsi Jumalan myös ihmisten tekemisistä.

² Heprean "Eloohiin" on monikkomuoto sanasta, joka merkitsee: voimakas/mahtava/valttias. Sanan monikkomuoto on käsitetty niin sanotuksi majesteettimonikoksi, jolla tarkoitetaan Kaikkivaltiaista. Septuaginta on kääntänyt sanan kreikan jumala-sanana yksiköksi: θεός.

³ Kreikan sana ἀόρατος merkitsee sekä näkymätöntä että näkemätöntä, eli paikkaa tai asiaa, joka ei ole näkyvässä. Se on käännetty heprean sanasta "toohuu", mikä merkitsee: autio/tyhjä/muodoton. Bagsterin Septuaginta-käännös on kääntänyt ἀόρατος-sanana sanaksi: unsightly = epämuodostunut. Nykykreikankielinen tekstilaitos on kääntänyt heprean ilmaisun "toohuu vaa-boohuu"(autio ja tyhjä) sanoiksi: άμορφος και έρημος = muodoton ja autio.

⁴ Septuagintan verbin "ἐπεφέρετο"-muoto on mediumin singulaarin kolmas persoona verbistä "ἐπιφέρω", jonka mediumi-passiivin merkitykset ovat: syöksyä/tunkea päälle, lähestyä, uhata. Käännökselläni "syöksyili päällä" olen pyrkinyt säilyttämään sanan alkuperäisen merkityksen. Heprean sana "merachefet" (raahaf) merkitsee "leijailenista", jota 5. Moos.32:11 käytetään kotkan liittelemisestä poikastensa suojana. Syyrian kielessä sana merkitsee: "hautoa."

⁵ Ilmaisut: "ja tuli ilta ja tuli aamu, päivä yksi." jne. pitäisi oikeastaan kääntää: "Ja oli ilta ja oli aamu, päivä yksi." Johannes Kolitsara on parafrasissaan ilmaissut asian seuraavasti: "Και ἔγινεν ἑσπέρα καὶ ἔγινε πρωί καὶ ἔκλεισεν ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς δημιουργίας. = Ja tuli ilta ja tuli aamu ja sulkeutui/loppui/päättyi luomisen ensimmäinen päivä."

⁶ Sana στερέωμα merkitsee jotakin mikä on vahvistettu. Sen merkityksiä ovat eri yhteyksissä: taivaan kansi/perustus/alusta/vahvuus/vankkuus/horjumattomuus/lujuus/avaruus. Septuagintassa se on käännös heprean sanasta "raakiaa", mikä merkitsee vahvuus/holvi/taivaankansi. Sana ei merkitse ilmakehää eikä avaruutta, vaan kovaksi poljettua tanteretta, kiinteän holvin tapaista välikattoa eli kantta, jolla Jumala erotti alkuvedet kahteen osaan, holvin yläpuolisiin ja holvin alapuolisiin. Tässä Jumalan taivaaksi nimittämässä holvissa käsitettiin olevan ikkunoita (1. Moos.7:11, portteja (1. Moos. 28:17) ja sen käsitettiin lepäävän patsaiden varassa (Job. 26:11). Johannes Kolitsara on kääntänyt sen Septuagintaparafrasiansa sanoiksi: ὁ οὐράνιος ὅλος = taivaallinen holvi, mikä onkin oikein. Vaikka Septuagintan käännöksessä tämän holvin kääntäminen "taivaan kanneksi" ei sovi tekstiyhteyteen, sillä ei voida ajatella tarkoitettua, että linnut lentäisivät taivaan kannessa (jae 20: καὶ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ), heprean tekstissä on ilmaisu: "al-penee rekia ha-shshaamaajim", mikä merkitsee, että linnut lentävät taivaan kannen alla. Koska "raakiaa" merkitsee jotakin levitettyä, jota verrataan telan (Ps.104:2) ja harson (Jes.40:22) levittämiseen, on pyritty tukemaan käännöstä: "avaruus." Tämä käännös tuntuu

ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος. καὶ ἐγένετο οὕτως.
olkoon eroittajana välillä veden ja veden." Ja tapahtui näin.

7) καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸ στερέωμα, καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ
Ja teki Jumala holvin, ja teki eroituksen Jumala

μέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος, καὶ ἀνὰ μέσον
välille veden, joka oli alapuolella holvin, ja välille

τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος. 8) καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ
veden yläpuolella holvin. Ja nimitti Jumala

στερέωμα οὐρανόν· καὶ εἶδεν ὁ θεὸς, ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο
holvin taivaaksi. Ja näki Jumala, että hyvä. Ja tuli

ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα δευτέρα.
ilta ja tuli aamu, päivä toinen.

9) Καὶ εἶπεν ὁ θεός· συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ
Ja sanoi Jumala: "Kokoontukoon vesi mikä alapuolella taivaan

εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ
kokoontumaan yhteen, ja tulkoon näkyviin kuiva." Ja tapahtui

συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν,
näin. Ja kokoontui vesi alapuolella taivaan kokoontumiinsa,

καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. 10) καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν καὶ τὰ
ja tuli näkyviin kuiva. Ja nimitti Jumala kuivan maaksi ja

συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. καὶ εἶδεν ὁ θεός, ὅτι κα-
kokoontumiset vesien hän nimitti meriksi. Ja näki Jumala, että

λόν. 11) καὶ εἶπεν ὁ θεός· βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεί-
hyvä. Ja sanoi Jumala: "Versokoon maa vihantaa ruohon, kylvä-

ρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον
vää siementä mukaan lajin ja yhdenlaisuuden, ja puuta hedelmäl-

ποιούν καρπόν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς
listä, tekeväistä hedelmää, jonka siemen itsessään lajittain

γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως. 12) καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου
päällä maan." Ja tapahtui näin. Ja tuotti maa vihantaa ruohon,

σπείρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπι-
kylvävää siementä mukaan lajin ja yhdenlaisuuden, ja puuta he-

μον ποιούν καρπόν, οὗ τὸ σπέρμα τοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς
delmällistä, tekeväistä hedelmää, jonka siemen itsessään lajit-

γῆς. 13) καὶ εἶδεν ὁ θεός, ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ
tain päällä maan. Ja näki Jumala, että hyvä. Ja tuli ilta ja

ἐγένετο πρωί, ἡμέρα τρίτη.
tuli aamu, päivä kolmas.

14) Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς· γεννηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ
Ja sanoi Jumala: "Olkoot valonantajat holvissa

οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς
taivaan valoksi päällä maan, eroittajana välillä

ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα καὶ εἰς
päivän ja välillä yön. Ja ne olkoot merkeiksi ja

καιροὺς καὶ εἰς ἡμέρας καὶ εἰς ἐνιαυτούς· 15) καὶ ἔστωσαν εἰς
ajoiksi ja päiviksi ja vuosiksi. Ja ne olkoot

φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν
valoksi holvissa taivaan, niin että loistavat

ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως. 16) καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τοὺς δύο
päällä maan." Ja tapahtui näin. Ja teki Jumala kaksi

φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέ-
valonantajia suuria, valonantajan suuren hallitsijaksi päivän,

ρας καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλασσὼν εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός, καὶ τοὺς
ja valonantajan vähäisemmän hallitsijaksi yön, ja

ἀστέρας. 17) καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρα-
tähdet. Ja asetti ne Jumala (olemaan) holvissa taivaan,

νοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς 18) καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ
niin että loistavat päällä maan, ja hallitsevat päivää ja

νυκτός καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτός καὶ ἀνὰ νέσον τοῦ
yötä, ja ovat eroituksena välillä valon ja välillä pi-

σκότους. καὶ εἶδεν ὁ θεός, ὅτι καλόν. 19) καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ
meyden. Ja näki Jumala, että hyvä. ja tuli ilta ja

ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τετάρτη.
tuli aamu, päivä neljäs.

20) Καὶ εἶπεν ὁ θεός· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ
Ja sanoi Jumala: "Ulossaattakoon vedet matelijoita sielujen⁷ elä-

πετεινὰ πετιόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ. καὶ
vien, ja siivekkäitä lentäviä päälle maan, holviin taivaan." Ja

ἐγένετο οὕτως. 21) καὶ ἐποίησεν ὁ θεός τὰ κῆτη τὰ μεγάλα καὶ
tapahtui näin. Ja teki Jumala meripedot suuret, ja kaikkea sie-

πᾶσαν ψυχὴν ζῶν ἐρπειῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν,
lua eläimien matelevien, joita ulossaattoivat vedet mukaan laji-

Jakeet 20, 24, 30. Jakeiden sanat:...ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν... (20)...ἐξαγαγέτω ἢ γῆ ψυχὴν ζῶσαν... (24), sekä...ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ ψυχὴν (ὡς... (30) ovat kaikki käännöksiä heprean "nefesh chajjaa"(elollisia sieluja)-ilmaisusta. Nykykreikankielinen tekstilaitos on kääntänyt ilmaisun seuraavasti: 'Ac γεννήσωσι τὰ ὕδατα ἐν ἀβύσσῳ νηκτὰ ἐμψυχα, = synnyttäkööt vedet runsaasti uivia sielukkaita (20), 'Ac γεννήσῃ ἢ γῆ (ὡς ἐμψυχα, = synnyttäköön maa sielukkaita eläimiä (24), sekä: ...καὶ ἔχον ἐν αὐτῷ ψυχὴν ζῶσαν = ...ja onaa itsessään elävän sielun. Jakeet 20, 24, 30. Jakeiden sanat:...ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν... (20)...ἐξαγαγέτω ἢ γῆ ψυχὴν ζῶσαν... (24), sekä...ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ ψυχὴν (ὡς... (30) ovat kaikki käännöksiä heprean "nefesh chajjaa"(elollisia sieluja)-ilmaisusta. Nykykreikankielinen tekstilaitos on kääntänyt ilmaisun seuraavasti: 'Ac γεννήσωσι τὰ ὕδατα ἐν ἀβύσσῳ νηκτὰ ἐμψυχα, = synnyttäkööt vedet runsaasti uivia sielukkaita (20), 'Ac γεννήσῃ ἢ γῆ (ὡς ἐμψυχα, = synnyttäköön maa sielukkaita eläimiä (24), sekä: ...καὶ ἔχον ἐν αὐτῷ ψυχὴν ζῶσαν = ...ja onaa itsessään elävän sielun.

Καὶ πᾶν πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος. καὶ εἶδεν ὁ θεός, ὅτι
ensa, ja kaikkea lintua siivekästä lajeittain. Ja näki Jumala,

καλά. 22) καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ θεός, λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύν-
että hyvä. Ja siunasi niitä Jumala, sanoen: "Lisääntykää ja

νεσθε καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ τὰ πετεινὰ
enentykää ja täyttäkää vedet merissä, ja siivekkäät

πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς. 23) καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο
lisääntykööt päällä maan." ja tuli ilta ja tuli

πρωί, ἡμέρα πέμπτη.
aamu, päivä viides.

24) Καὶ εἶπεν ὁ θεός· ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος,
ja sanoi Jumala: "Ulossaattakoon maa sielua' elävää lajittain,

τετράποδα καὶ ἔρπετα καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ ἐγένετο
nelijalkaisia ja matelijoita ja villieläimiä maan lajittain."

οὕτως. 25) καὶ ἐποίησεν ὁ θεός τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ
Ja tapahtui näin. Ja teki Jumala villieläimiä maan lajittain, ja

τὰ κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ἔρπετα τῆς γῆς κατὰ
karjaeläimiä mukaan lajin niiden, ja kaikkia matelijoita maan,

γένος αὐτῶν. καὶ εἶδεν ὁ θεός, ὅτι καλά. 26) καὶ εἶπεν ὁ θεός·
mukaan lajin niiden. Ja näki Jumala, että hyvä. Ja sanoi Jumala:

ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν,
Tehkäämme ihminen mukaan kuvan meidän ja mukaan kaltaisuuden,

καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρα-
ja he hallitkoot kaloja meren ja siivekkäitä taivaan

νοῦ καὶ τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἔρπετῶν τῶν
ja karjaeläimiä ja kaikkea maata ja kaikkia matelijoita,

ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. 27) καὶ ἐποίησεν ὁ θεός τὸν ἄνθρωπον, κατ'
matelevia päällä maan. Ja teki Jumala ihmisen, mukaan kuvan Ju-

εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτούς.
malan teki hänet, miespuoliseksi ja naispuoliseksi teki heidät.

28) καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεός, λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε
Ja siunasi heidät Jumala, sanoen: "Enentykää ja lisääntykää

καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς καὶ ἄρχετε τῶν
ja täyttäkää maa ja alistakaa valtaanne se ja hallitkaa

ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν
kaloja meren ja siivekkäitä taivaan ja kaikkia

κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐρπόντων
karjaeläimiä ja kaikkea maata ja kaikkia matelijoita, matelevia

ἐπὶ τῆς γῆς. 29) καὶ εἶπεν ὁ θεός· ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον
päällä maan. Ja sanoi Jumala.: "Katso! Olen antanut teille kaik-

σπόριμον σπείρον σπέρμα, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς
kea ruohoa kylvettävää, kylvävää siementä, jota on päällä kaiken

γῆς, καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος
maan, ja kaikkea puuta, joka omaa itsessään hedelmää siemenen

σπορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν. 30) καὶ πᾶσι
kylvettävän, teille se on oleva ravinnoksi, ja kaikille

τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ παντὶ ἑρπετῷ ἔρποντι
siivekkäille taivaan ja jokaiselle matelijalle, matelevalle

ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς καὶ πάντα
päällä maan, joka omaa itsessään sielun⁷ elämän, myös kaikkea

χόρτον χλωρὸν εἰς βρῶσιν. καὶ ἐγένετο οὕτως.
ruohoa vihantaa ravinnoksi. Ja tapahtui näin.

31) καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν.
Ja katsoi Jumala kaikkia, joita oli tehnyt, ja katso! hyviä san-

καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα ἕκτη.
gen. Ja tuli ilta ja tuli aamu, päivä kuudes.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

LUKU 2.

Καὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν.
Ja tulivat päätettyä taivas ja maa ja kaikki järjestys niiden.

2) καὶ συνετέλεσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ
Ja lopetti Jumala päivänä kuudentena työnsä, joita

ἐποίησε, καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων
hän teki, ja hän lakkasi päivänä seitsemäntenä kaikista töistään

αὐτοῦ, ὧν ἐποίησε. 3) καὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδό-
hänen, joita hän oli tehnyt. Ja siunasi Jumala päivän seitsemän-

μην καὶ ἡγίασεν αὐτήν· ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔρ-
nen ja hän pyhitti sen, koska sinä aikana hän lakkasi kaikista

γων αὐτοῦ, ὧν ἤρξατο ὁ θεὸς ποιῆσαι.
töistään hänen, joita hän oli alkanut tekemään.

7

Jakeet 20, 24, 30. Jakeiden sanat:...ἐξαγαγέτω τὰ ὄσα ἐρπετὰ ψυχῶν ζώων... (20),...ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζώων... (24), sekä...ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς... (30) ovat kaikki käännöksiä heprean "nefesh chajjaa"(elollisia sieluja)-ilmaisusta. Nykykreikankielinen tekstilaitos on kääntänyt ilmaisun seuraavasti: 'Ἀς γεννήσωσι τὰ ὄσα ἐν ἀφρονίᾳ νηκτὰ ἐμψυχα, = synnyttäkööt vedet runsaasti uivia sielukkaita (20), 'Ἀς γεννήσῃ ἡ γῆ ζῶα ἐμψυχα, = synnyttäköön maa sielukkaita eläimiä (24), sekä: ...καὶ ἔχον ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζώων = ...ja omaa itsessään elävän sielun.

4) Αὕτη ἡ βιβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὅτε ἐγένετο·
Tämä kirja syntymisen taivaan ja maan, sinä aikana kun tapah-

ἡ ἡμέρα ἐποίησε Κύριος ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
tui, jona päivänä teki Herra Jumala taivaan ja maan,

5) καὶ πᾶν χλωρὸν ἀγροῦ πρὸ τοῦ γενέσθαι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πάντα
ja kaikki vihanta kedon ennen kuin oli päällä maan ja kaikki

χόρτον ἀγροῦ πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι· οὐ γὰρ ἔβρεξεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὴν
ruoho kedon ennenkuin nousi. Sillä ei antanut sataa Jumala pääl-

γῆν, καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἦν ἐργάζεσθαι αὐτήν· 6) πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν
le maan, ja ihmistä ei ollut muokkaamassa sitä. Mutta lähde nou-

ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. 7) καὶ ἔπλασεν
si ylös maasta ja kasteli koko kasvon maan. Ja muodosti

ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ
Jumala ihmisen, kasaan pinotun maasta, ja hän hengitti^a

πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζώ-
kasvoinhin hänen henkäyksen elämän, ja tuli ihminen sieluksi elä-

σαν.
väksi.

8) Καὶ ἐφύτευσεν ὁ θεὸς παράδεισον ἐν Ἑδὲμ κατὰ ἀνατολὰς καὶ
Ja istutti Jumala paratiisin Eedenissä kohti itää ja

ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε. 9) καὶ ἐξανέτειλεν ὁ θεὸς
hän asetti sinne ihmisen, jonka muodosti. Ja kasvatti Jumala

ἐτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν ξύλον ὠραῖον εἰς ὄρασιν καὶ καλὸν εἰς βρῶσιν
vielä maasta kaikkea puuta kaunista katseltavaksi ja hyvää ruu-

καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου καὶ τὸ ξύλον τοῦ
aksi ja puun elämän keskelle paratiisia ja puun

εἰδέναι γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ. 10) ποταμός δὲ ἐκπορεύεται ἐξ
tietämisen, tietämiseksi hyvän ja pahan. Ja virta lähtee ulos

Ἑδὲμ ποτίζειν τὸν παράδεισον· ἐκεῖθεν ἀφορίζεται εἰς τέσσαρας
Eedenistä kastelemaan puutarhaa: sieltä se eroaa neljäksi

ἀρχάς. 11) ὄνομα τῷ ἐνὶ φισῶν· οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Εὐι-
lähtökohdaksi. Nimi yhdellä Phiisoon: tämä joka ympäröi koko

λάτ, ἐκεῖ οὗ ἐστι τὸ χρυσίον· 12) τὸ δὲ χρυσίον τῆς γῆς ἐκείνης
maan Evilatin, siellä missä on kultaa. Ja kulta maan tuon

καλόν· καὶ ἐκεῖ ἐστὶν ὁ ἄνθραξ καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος. 13) καὶ
hyvää. Ja siellä on hiili ja kivi vihreä. Ja

^a Verbi ἐμφυσᾶν merkitsee sekä "puhaltaa" että "hengittää." Jakeen mukaan ihminen tuli eläväksi sieluksi puhaltamisen tuloksena. Se sisältö joka puhalluksessa siirtyi, ei ollut itsessään elävä sielu.

ὄνομα τῷ ποταμῷ τῷ δευτέρῳ Γεῶν· οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν
nimi virralla toisella Geoon: Tämä joka ympäröi koko maan

Αἰθιοπίας. 14) καὶ ὁ ποταμὸς ὁ τρίτος Τίγρις· οὗτος ὁ προπορευ-
Aithiopian. ja virta kolmas Tigris: Tämä joka käy

όμενος κατέναντι Ἀσσυρίαν. ὁ δὲ ποταμὸς ὁ τέταρτος Εὐφρατης.
edellä edessä Assyrian. Ja virta neljäs Eufraates.

15) Καὶ ἔλαβε Κύριος ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐπλασε, καὶ ἔθετο
Ja otti Herra Jumala ihmisen, jonka oli muodostanut, ja asetti

αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν. 16) καὶ
hänet puutarhaan muokkaamaan sitä ja huolta pitämään. Ja

ἐνετείλατο Κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδὰμ λέγων· ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ
antoi käskyn Herra Jumala Aadamille, sanoen: "Jokaisesta puus-

ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῇ, 17) ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν
ta puutarhassa syötävänä, syö, mutta puusta tietämisen

καλὸν καὶ πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ἥ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ'
hyvän ja pahan, älkää te syökö siitä: sillä jona päivänä te söi-

αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.
sitte siitä, kuoleamalla te tulette kuolemaan."

18) Καὶ εἶπε Κύριος ὁ θεὸς· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον·
Ja sanoi Herra Jumala: "Ei hyvä olla ihmisen yksin;

ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν. 19) καὶ ἐπλασεν ὁ θεὸς ἐτι ἐκ
tehkäämme hänelle auttaja⁹ mukaan hänen." Ja muodosti Jumala vielä

τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
maasta kaikkia villieläimiä kedon ja kaikkia siivekkäitä taivaan,

καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδὰμ, ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά. καὶ
ja hän toi nämä luo Aadamin, nähdäkseen miksi nimittäisi ne. Ja

πάν ὃ ἐὰν ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδὰμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτῷ.
jokainen joksi nimittäisi sitä Adam sielua elävää, tämä nimenään.

20) καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ ὀνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι καὶ πᾶσι τοῖς πε-
Ja nimitti Adam nimet kaikille karjaeläimille ja kaikille siivek-

τεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ· τῷ δὲ Ἀδὰμ
käille taivaan ja kaikille villieläimille kedon; mutta Aadamille

οὐχ εὐρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ. 21) καὶ ἐπέβαλεν ὁ θεὸς ἑκστασιν
ei löytynyt auttajaa kaltaista hänelle. Ja heitti Jumala hurmok-

ἐπὶ τὸν Ἀδὰμ, καὶ ὕπνωσε· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ καὶ
sen päälle Aadamin, ja hän vaipui uneen; ja hän otti yhden kylki-

ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς. 22) καὶ ᾠκοδόμησεν ὁ θεὸς τὴν πλευράν,
luistaan ja täytti lihalla sen sijan. Ja rakensi Jumala kylkiluun,

⁹ Auttaja (βοηθός) = joka huudettaessa rientää luo.

ἦν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, εἰς γυναῖκα καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν
jonka hän otti Aadamista, naiseksi ja toi hänet luo

Ἀδάμ. 23) καὶ εἶπεν Ἀδάμ· τοῦτο νῦν ὅστούν ἐκ τῶν ὀστέων μου
Aadamin. Ja sanoi Adam: "Tämä nyt luu luistani minun

καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή,
ja liha lihastani minun; Tämä tullaan kutsumaan vaimoksi,

ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη αὕτη· 24) ἔνεκεν τούτου καταλείψει
koska miehestään hänen otettiin tämä. Tämän tähden tulee jättämään

ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς
ihminen isänsä hänen ja äidin ja hän on liittynvä¹⁰ yhteen kanssa

τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
vaimonsa hänen, ja tulevat (olemaan) nämä kaksi yhtä lihaa.

25) καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοί, ὅτε Ἀδάμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ
Ja olivat nämä kaksi alasti, sekä Adam että vaimo hänen, ja he

ἦσχύοντο.
eivät olleet häpeissään.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

LUKU 3.

GEN 3:1 Ὁ δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς
Ja käärme oli ovelin¹¹ kaikista maan päällä olevista
villieläimistä,

γῆς, ὃν ἐποίησεν κύριος ὁ θεός· καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικί· τί ὅτι
joita Herra Jumala oli tehnyt. Ja käärme sanoi vaimolle: "Minkä-

εἶπεν ὁ θεός Οὐ μὴ φάγητε ἀπὸ παντός ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ;
tähden Jumala sanoi: "Teidän ei tule syödä jokaisesta puusta
puutarhassa?"

GEN 3:2 καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει Ἀπὸ καρποῦ ξύλου τοῦ παραδεί-
Ja vaimo sanoi käärmeelle: "Puutarhan puun hedelmästä me

σου φαγόμεθα,
tulemme syömään,

GEN 3:3 ἀπὸ δὲ καρποῦ τοῦ ξύλου, ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου,
mutta puun hedelmästä, joka on keskellä puutarhaa,

εἶπεν ὁ θεός Οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲ μὴ ἄψησθε αὐτοῦ, ἵνα μὴ
Jumala sanoi: "Älkää syökö siitä, älkääkä koskeko siihen, jotta

¹⁰ προσκολληθήσεται (futuri) πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ = on tuleva liittymään yhteen vaimonsa kanssa. Perusverbi on κολλάω = liimata / liittää lujasti / liittää kiinteästi.

¹¹ "Ovelin." φρονιμώτατος on superlatiivi, joka oikeastaan merkitsee: ymmärtäväisin / viisain.

ἀποθάνητε.

te ette kuolisi'."

GEN 3:4 καὶ εἶπεν ὁ ὄφεις τῇ γυναικί Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.
Ja käärme sanoi vaimolle: "Ette te tule kuolemaan kuoleamalla;

GEN 3:5 ἥδει γὰρ ὁ θεὸς ὅτι ἐν ἧ ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ,
sillä Jumala tiesi, että jona päivänä söisitte siitä,

διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἔσεσθε ὡς θεοὶ γινώσκοντες
teidän silmäanne tulisivat avautumaan, ja te tulisitte olemaan kuin
hyvää ja pahaa

καλὸν καὶ πονηρόν.

tiedostavat Jumalat.¹²

GEN 3:6 καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρῶσιν καὶ ὅτι
Ja vaimo näki, että hyvä puu ruuaksi, ja että

ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ ὡραῖόν ἐστιν τοῦ κατανοῆσαι, καὶ
miellyttävä silmille nähtäväksi, ja kaunis on tarkasteltavaksi, ja

λαβοῦσα τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔφαγεν· καὶ ἔδωκεν καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς
ottaen sen hedelmästä, hän söi; ja hän antoi myös hänen kanssaan
(olevalle)

μετ' αὐτῆς, καὶ ἔφαγον.

hänen miehelleen, ja he söivät.

GEN 3:7 καὶ διηνοιχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι
Ja näiden kahden silmät avautuivat, ja he saivat tietää, että

γυμνοὶ ᾗσαν, καὶ ἔρραψαν φύλλα συκῆς καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
alastomia olivat, ja he neuloivat viikunapuun lehtiä ja tekivät

περιζώματα.

itselleen esiliinat.

GEN 3:8 Καὶ ἤκουσαν τὴν φωνὴν κυρίου τοῦ θεοῦ περιπατοῦντος ἐν
ja he kuulivat iltapäivällä puutarhassa kävelevän Herran

τῷ παραδείσῳ τὸ δειλινόν, καὶ ἐκρύβησαν ὅτε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
Jumalan äänen, ja he kätkeytyivät, sekä Aadam että hänen vaimonsa,

ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου.
Herran Jumalan kasvoista, puutarhan puun keskelle.

GEN 3:9 καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀδὰμ,
Ja Herra Jumala kutsui Aadamia, ja sanoi hänelle: "Aadam,

ποῦ εἶ;

missä sinä olet?"

GEN 3:10 καὶ εἶπεν αὐτῷ Τὴν φωνὴν σου ἤκουσα περιπατοῦντος ἐν τῷ
Ja hän sanoi hänelle: "Minä kuulin sinun äänesi kävellessäsi

¹² "Jumalat." Sana θεοί on monikon nominatiivi.

παραδείσω καὶ ἐφοβήθην, ὅτι γυμνὸς εἰμι, καὶ ἐκρύβην.
puutarhassa ja minä pelästyin, koska olen alaston, ja kätkeydyin."

GEN 3:11 καὶ εἶπεν αὐτῷ Τίς ἀνήγγειλέν σοι ὅτι γυμνὸς εἶ; μὴ ἀπὸ
Ja hän sanoi hänelle:"Kuka kertoi sinulle, että sinä olet alaston?

τοῦ ξύλου, οὗ ἐνετειλάμην σοι τοῦτου μόνου μὴ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ,
Etkö ole syönyt tästä ainoasta puusta, josta annoin sinulle käskyn

ἐφαγες;
olla siitä syömättä?"

GEN 3:12 καὶ εἶπεν ὁ Ἀδὰμ Ἡ γυνή, ἣν ἔδωκας μετ' ἐμοῦ, αὕτη μοι
Ja Aadam sanoi:"Vaimo, jonka sinä annoit minun kanssani (olemaan),

ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔφαγον.
tämä antoi minulle puusta, ja minä söin."

GEN 3:13 καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῇ γυναικί Τί τοῦτο ἐποίησας;
Ja Herra Jumala sanoi vaimolle:"Miksi teit tämän?"

καὶ εἶπεν ἡ γυνή Ὁ ὄφεις ἠπάτησέν με, καὶ ἔφαγον.
Ja vaimo sanoi:"Käärme petti minut, ja minä söin."

GEN 3:14 καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῷ ὄφει Ὅτι ἐποίησας τοῦτο,
Ja Herra Jumala sanoi käärmeelle:"Koska sinä tämän teit,

ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων
kirottu (olet) sinä kaikista karjaeläimistä ja kaikista maan

τῆς γῆς· ἐπὶ τῷ στήθει σου καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ καὶ γῆν φάγῃ
villieläimistä; rintasi päällä ja vatsallasi olet vaeltava ja

πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.
maata sinä olet syövä kaikkina sinun elämäsi päivinä.

GEN 3:15 καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς
Ja olen asettava vihostisuuden sinun välillesi ja vaimon välille,

καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς·
ja välille sinun siemenesi ja välille hänen siemenensä;

αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν.
Hän on tuleva vartioimaan¹³ sinun päätäsi, ja sinä olet vartioiva
hänen kantapäätään."

GEN 3:16 καὶ τῇ γυναικί εἶπεν Πληθύνων πληθυνῶ τὰς λύπας σου καὶ
Ja vaimolle hän sanoi:"Enentämällä olen enentävä sinun murheitasi

τὸν στεναγμόν σου, ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα· καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ
ja sinun huokaamistasi; murheissa olet synnyttävä lapsia; ja sinun
miehesi luona (on)

¹³ Sana τηρήσει on futuurin yksikön kolmas persoona verbistä τηρεω, joka merkitsee: noudattaa / pitää / vartioi / ottaa vaarin.

ἀποστροφή σου, καὶ αὐτός σου κυριεύσει.
sinun turvasi¹⁴, ja hän on hallitseva sinua."

GEN 3:17 τῷ δὲ Ἀδὰμ εἶπεν "Ὅτι ἤκουσας τῆς φωνῆς τῆς γυναικὸς σου
Ja Aadamille hän sanoi:"Koska sinä kuulit sinun vaimosi ääntä,

καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ξύλου, οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ
ja söit puusta, josta ainoasta annoin käskyn sinulle olla

φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις
siitä syömättä, kirottu (olkoon) maa sinun töissäsi; murheissa

φάγη αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου·
olet syövä siitä kaikki sinun elämäsi päivät.

GEN 3:18 ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι, καὶ φάγη τὸν χόρτον
Orjantappuroita ja ohdakkeita se on kasvattava sinulle, ja kedon

τοῦ ἀγροῦ.
ruohoa olet tuleva syömään.

GEN 3:19 ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου σου φάγη τὸν ἄρτον σου ἕως τοῦ
Kasvojesi hiessä olet syövä sinun leipäsi kunnes

ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήμφθης· ὅτι γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν
sinä olet palajava takaisin maahan, josta sinut otettiin; sillä
maata sinä olet ja maahan

ἀπελεύση.
olet menevä pois."

GEN 3:20 καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ζωή, ὅτι
Ja Aadam nimitti hänen vaimonsa nimeksi "Elämä", koska

αὕτη μήτηρ πάντων τῶν ζώντων.
tämä (oli) kaikkien elävien äiti.

GEN 3:21 Καὶ ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ
Ja Herra Jumala teki Aadamille ja hänen vaimolleen

χιτῶνας δερματίνους καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς.
nahkaiset ihokkaat, ja hän puki heidät.

GEN 3:22 καὶ εἶπεν ὁ θεός 'Ἰδοὺ Ἀδὰμ γέγονεν ὥς εἷς ἐξ ἡμῶν τοῦ
Ja Jumala sanoi:"Katso! Aadam on tullut kuin yhdeksi meistä,

γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα καὶ
tiedostamaan hyvää ja pahaa; Ja nyt ettei vain ojentaisi kättä ja

¹⁴ "Turvasi." Substantiivi ἡ ἀποστροφή merkitsee oikeastaan poiskaantymistä / paluuta. Sanalla on ilmaistu myös karkaamista ja pakoonpääsyä jostakin, sekä suoja, turvaa ja turvapaikkaa joltakin pahalta. Sanalla on ilmaistu myös vastenmielisyyden tunteita jotakin henkilöä kohtaan. Tässä kohtaa sanan pitäisi olla vastine heprean sanalle "teshuukaatek" (on halusi), joka on käännetty englanninkielisiin tekstilaitoksiin "desire"(halu) -sanalla. Bagsterin englanninkielinen Septuaginta-versio on antanut alaviitteessä ἀποστροφή-
sanana merkitykseksi vastineen "turning"(kääntyminen), mutta käyttänyt tekstissä merkitysvastineena sanaa "submission" (nöyrytyminen, alistuminen). Kreikkalainen raamatuntutkija Johannes Kolitsara on antanut Septuagintaparafrasissaan tekstille "καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου" merkityksen: "θα ἔαρτάσαι δὲ πάντοτε ἀπὸ τοῦ ἀνδρά σου = Olet aina oleva riippuvainen sinun miehestäsi." Mielenkiintoista on, että George M. Lamsa on kääntänyt aramean Peshitta-tekstistä samaa merkitsevää käännöksen: "and you shall be dependent on your husband = ja sinä olet oleva riippuvainen sinun miehestäsi." Tämä saattaa viitata siihen, ettei masoreettisen tekstin "halu"-merkitys olisikaan alkutekstissä alkuperäinen. Nykykreikan tekstilaitos sanoo:"...
καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου θέλεις εἶθαι ἢ ἐπιθυμία σου... = ...ja sinun mieheesi on oleva sinun halusi."

λάβῃ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ φάγῃ καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.
 ottaisi elämän puusta ja söisi ja eläisi ikuisuuteen."

GEN 3:23 καὶ ἐξάπεστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου
 Ja Herra Jumala lähetti hänet pois ylellisyyden puutar-

τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήμφθη.
 hasta, muokkaamaan maata, josta hänet oli otettu.

GEN 3:24 καὶ ἐξέβαλεν τὸν Ἀδὰμ καὶ κατώκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ
 Ja hän ajoi Aadamin ulos, ja asetti hänet asumaan ylellisyyden

παραδείσου τῆς τρυφῆς καὶ ἔταξεν τὰ χερουβιμ καὶ τὴν φλογίνην
 puutarhan eteen, ja hän käski Kerubimin sekä liekehtivän

ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς.
 ympärikääntyväisen miekan vartioimaan tietä elämän puulle.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

LUKU 4.

GEN 4:1 Ἀδὰμ δὲ ἔγνω Εὐαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλαβοῦσα
 Ja Adam yhtyi¹⁵ Eevaan, hänen vaimoonsa, ja raskaaksi tullen

ἔτεκεν τὸν Καὶν καὶ εἶπεν Ἐκτεσάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ θεοῦ.
 tämä synnytti Kainin, ja sanoi: "Hankin ihmisen Jumalan kautta."

GEN 4:2 καὶ προσέθηκεν τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Ἀβελ. καὶ
 Ja lisäten hän synnytti hänen veljensä Aabelin. Ja

ἐγένετο Ἀβελ ποιμὴν προβάτων, Καὶν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν.
 Aabelista tuli lampaiden paimen, mutta Kain oli maata muokkaava.

GEN 4:3 καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἤνεγκεν Καὶν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς
 Ja tapahtui päivien jälkeen, että Kain toi maan hedelmistä

γῆς θυσίαν τῷ κυρίῳ,
 uhria Herralle.

GEN 4:4 καὶ Ἀβελ ἤνεγκεν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβά
 Ja Aabel, myös hän toi hänen lampaittensa esikoisista

των αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῶν στεάτων αὐτῶν. καὶ ἐπεῖδεν ὁ θεὸς ἐπὶ Ἀβελ
 ja niiden rasvoista. Ja Jumala katsoi Aabelin

καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ,
 ja hänen lahjojensa puoleen,

GEN 4:5 ἐπὶ δὲ Καὶν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτοῦ οὐ προσέσχεν. καὶ
 mutta Kainiin ja hänen uhreihinsa hän ei kiinnittänyt huomiota. Ja

¹⁵ ἔγνω on aktiivin toinen aoristi verbistä γινώσκω, mikä merkitsee: tuntee / kokee / älytä / ymmärtää / tietää / saada tietää / oppia tuntemaan / osata / tunnustaa / tuntee. Viimeksi mainittua merkitystä "tuntee" käytetään myös sukupuolisesta yhtymisestä.

ἐλύπησεν τὸν Καὶν λίαν, καὶ συνέπεσεν τῷ προσώπῳ.

Kain tuli sangen murheelliseksi, ja hän synkistyi kasvoiltaan.

GEN 4:6 καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῷ Καὶν "Ἰνα τί περίλυπος ἐγέ-
Ja Herra Jumala sanoi Kainille: "Miksi tulit murheelliseksi,

νου, καὶ ἵνα τί συνέπεσεν τὸ πρόσωπόν σου;
ja miksi sinun kasvosi synkistyi?

GEN 4:7 οὐκ, ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἡμαρτες;
Etkö, jos oikein tarjosit mutta et oikein jakanut, tehnyt syntiä?

ἡσύχασον· πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ.
Rauhoitu! Se¹⁶ palaa sinun tykösi, mutta sinun tulee hallita
sitä."

GEN 4:8 καὶ εἶπεν Καὶν πρὸς Ἀβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Διέλθωμεν εἰς
Ja Kain sanoi Aabelille, hänen veljelleen: "Vaeltakeamme

τὸ πεδίον. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοῦς ἐν τῷ πεδίῳ καὶ ἀνέστη
kedolle." ja tapahtui, heidän ollessaan kedolla, että Kain nousi

Καὶν ἐπὶ Ἀβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν.
Aabelia, hänen veljeään vastaan ja tappoi hänet.

GEN 4:9 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Καὶν Ποῦ ἐστὶν Ἀβελ ὁ ἀδελφός σου;
Ja Jumala sanoi Kainille: "Missä on sinun veljesi Aabel?"

ὁ δὲ εἶπεν Οὐ γινώσκω· μὴ φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου εἰμι ἐγώ;
Ja hän sanoi: "En tiedä; olenko minä veljeni vartija?"

GEN 4:10 καὶ εἶπεν ὁ θεός Τί ἐποίησας; φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ
Ja Jumala sanoi: "Mitä sinä olet tehnyt? Sinun veljesi veren ääni

σου βοᾷ πρὸς με ἐκ τῆς γῆς.
huutaa minulle maasta.

GEN 4:11 καὶ νῦν ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, ἣ ἔχανεν τὸ στόμα
Ja (ole) sinä nyt kirottu maasta, joka avasi suunsa

αὐτῆς δέξασθαι τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκ τῆς χειρός σου·
vastaanottamaan sinun veljesi veren sinun kädestäsi:

GEN 4:12 ὅτι ἐργᾷ τὴν γῆν, καὶ σὺ προσθήσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς
Kun sinä muokkaat maata, se ei lisää voimaansa,

¹⁶ "se" = synty. Tosin Bagsterin englanninkielinen Septuagintakäännös on käsittänyt tekstin seuraavasti: "be still, to thee shall be his submission, and thou shalt rule over him. = Ole tyyäni, sinun allesi on hänen alistuminen, ja sinä olet hallitseva hänen ylitseen."

Lamsan arameankielisestä Peshitasta tehty käännös sanoo: "Behold, if you do well, shall you not be accepted? and if you do not well, sin lies at the door. You should return to your brother, and he shall be subject to you. = Katso, jos sinä teet hyvin, etkö sinä tule olemaan hyväksytty? Ja jos sinä et tee hyvin, synty makaa oveilla. Sinä voit palata sinun veljesi luo, ja hän on oleva sinulle alamainen."

Johannes Kolitsaran nykykreikankielinen Septuagintan parafraasi sanoo: "Ἄν γινώσκεις ὅτι ἐὰν προσφέρῃς δῶρα ὡς θυσίαν εἰς τὸν ἀληθινὸν θεόν, δὲν ἐκλέγῃς ἡμῶς τὰ καλὰ δῶρα εἰς ἐδοξίαν εὐλαβείας, ἁμαρτάνεις ἐνώπιον τοῦ θεοῦ; Ἀλλὰ ἡσύχασε· τὸ κακὸν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου καὶ δύνασαι ἂν θέλῃς νᾶ τὸ νικήσῃς. = Etkö sinä tiedä, että jos tarjoat lahjoja uhriksi todelliselle Jumalalle, ja et kuitenkaan valinnut hyviä lahjoja jumalanpelkosi osoitukseksi, teit syntiä Jumalan edessä? Vaan ole rauhallinen: paha on sinun vallassasi, ja jos tahdot, sinä voit sen voittaa."

δοῦναί σοι· στένων καὶ τρέμων ἔση ἐπὶ τῆς γῆς.
sinulle antaakseen: Olet oleva maan päällä voihekija ja vapisiija."

GEN 4:13 καὶ εἶπεν Καὶν πρὸς τὸν κύριον Μείζων ἡ αἰτία μου τοῦ
Ja Kain sanoi Herralle: "Minun syyllisyyteni (on) minulle

ἀφεθῆναί με·
anteeksiannettavaa suurempi.

GEN 4:14 εἰ ἐκβάλλεις με σήμερον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς καὶ ἀπὸ
Jos sinä karkoitat minut tänä päivänä maan kasvoista, myös

τοῦ προσώπου σου κρυβήσομαι, καὶ ἔσομαι στένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς
sinun kasvoistasi olen kätkeytyvä, ja olen oleva voihekija ja vapi-

γῆς, καὶ ἔσται πᾶς ὁ εὐρίσκων με ἀποκτενεῖ με.
sija maan päällä, ja on oleva (niin, että) kuka tahansa minut
löytää, tappaa minut.

GEN 4:15 καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος ὁ θεός Οὐχ οὕτως· πᾶς ὁ ἀποκτείνει
Ja Herra Jumala sanoi hänelle: "Ei näin; (vaan) kuka tahansa joka

νας Καὶν ἐπὶ τὰ ἐκδικούμενα παραλύσει. καὶ ἔθετο κύριος ὁ θεός
tappaa Kainin, seitsemästi rangaistuna hän on herpaantuva."
Ja Herra Jumala asetti

σημεῖον τῷ Καὶν τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὐρίσκοντα αὐτόν.
merkin Kainiin, jottei kukaan hänen löytäjänsä tappaisi häntä.

GEN 4:16 ἐξῆλθεν δὲ Καὶν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ καὶ ὄκησεν ἐν γῇ
Ja Kain lähti pois Herran kasvojen edestä ja asettui asumaan

Ναὶδ κατέναντι Εδεμ.
Eedenin edessä (olevaan) Naidin maahan.

GEN 4:17 Καὶ ἔγνω Καὶν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν
Ja Kain yhtyi hänen vaimoonsa, ja raskaaksi tullen tämä synnytti

τὸν Ενωχ· καὶ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν καὶ ἐπωνόμασεν τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ
Eenokin. Ja oli kaupunkia rakentava, ja hän nimitti kaupungin

ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ενωχ.
poikansa Eenokin nimellä.

GEN 4:18 ἐγενήθη δὲ τῷ Ενωχ Γαῖδαδ, καὶ Γαῖδαδ ἐγέννησεν τὸν
Ja Eenokille syntyi Gaidad, ja Gaidad siitti

Μαιηλ, καὶ Μαιηλ ἐγέννησεν τὸν Μᾶθουσαλα, καὶ Μᾶθουσαλα ἐγέννησεν
Maieelin, ja Maieel siitti Mathusalan, ja Mathusala siitti

τὸν Λαμεχ.
Laamekhin.

GEN 4:19 καὶ ἔλαβεν ἐαυτῷ Λαμεχ δύο γυναῖκας, ὄνομα τῇ μιᾷ Ἀδα,
Ja Laamekh otti itselleen kaksi vaimoa; nimi yhdellä (oli) Aada,

καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Σελλα.
ja nimi toisella (oli) Sella.

GEN 4:20 καὶ ἔτεκεν Ἀδα τὸν Ἰωβελ· οὗτος ἦν ὁ πατὴρ οἰκούντων ἐν
Ja Aada synnytti Joobelin; tämä oli teltoissa asuvien kotieläinten

σκηναῖς κτηνοτρόφων.
pitäjien isä.

GEN 4:21 καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἰουβαλ· οὗτος ἦν ὁ καταδείξας
Ja hänen veljellään (oli) Juubal-nimi; tämä oli psalttareiden

ψαλτήριον καὶ κιθάραν.
ja kitaroiden tunnetuksi tekijä.

GEN 4:22 Σέλλα δὲ ἔτεκεν καὶ αὐτὴ τὸν Θοβελ, καὶ ἦν σφυροκόπος
Ja myös tämä Sella synnytti Thobelin, ja (Thobel) oli vasken ja

χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου· ἀδελφὴ δὲ Θοβελ Νοεμα.
raudan vaskiseppä. Ja Thobelin sisar (oli) Noema.

GEN 4:23 εἶπεν δὲ Λαμεχ ταῖς ἑαυτοῦ γυναιξίν Ἀδα καὶ Σέλλα,
Ja Laamekh sanoi hänen vaimoilleen Aadalle ja Sellalle:

ἀκούσατέ μου τῆς φωνῆς, γυναῖκες Λαμεχ, ἐνωτίσασθέ μου τοὺς λό-
"Kuulkaa Laamekhin vaimot, minun ääntäni, ja ottakaa korviinne

γους, ὅτι ἄνδρα ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἑμοί καὶ νεανίσκον εἰς μῶλωπα
minun sanani: Minä tapoin miehen minun haavastani ja nuorukaisen

ἑμοί,
minun vammastani;

GEN 4:24 ὅτι ἐπτάκις ἐκδεδίκηται ἐκ Καὶν, ἐκ δὲ Λαμεχ ἑβδομηκον
Sillä seitsemästi on kostettu Kainista, mutta Laamekhista (tullaan
kostamaan) seitsemänkymmentä (kertaa)

τάκις ἐπτά.
seitsemän."

GEN 4:25 Ἔγνων δὲ Ἀδὰμ Εὐάν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλαβοῦσα
Ja Aadam yhtyi Eevaan, hänen vaimonsa, ja raskaaksi tultuaan

ἔτεκεν υἱὸν καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σηθ λέγουσα Ἐξανέστησεν
tämä synnytti pojan ja nimitti hänen nimekseen "Seeth", sanoen:

γάρ μοι ὁ θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ Ἀβελ, ὃν ἀπέκτεινεν Καὶν.
"Jumala herätti minulle toisen siemenen Aabelin tilalle, jonka
Kain tappoi.

GEN 4:26 καὶ τῷ Σηθ ἐγένετο υἱός, ἐπωνόμασεν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ja Seethille syntyi poika, ja hän nimitti nimekseen

Ἐνωσ· οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ.
"Enoos; Tämä odotti¹⁷, Herran Jumalan nimeä avuksi huutaen.

¹⁷ Verbi ἐλπίζω merkitsee: odottaa / toivoa / asettaa toivonsa / odottaa luottavasti.

Johannes Kolitsara on Septuaginta-parafraasissaan antanut tälle jakeelle seuraavan sisällön: "Αὐτός γε ὁ Ἐνώς ἐπίστευεν καὶ ἠλπίζεν εἰς τὸν θεόν, ἐλάτρευε καὶ ἐπικαλεῖτο πάντοτε τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ θεοῦ." = Ja tämä Enoos uskoi ja toivoi (alati) Jumalaan; aina hän palveli ja huusi avukseen Herran Jumalan nimeä."

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

LUKU 5.

GEN 5:1 Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων· ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ θεὸς
Tämä (on) ihmisten syntymisen kirja: Jona päivänä Jumala teki

τὸν Ἀδὰμ, κατ' εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν·
Aadamin, hän teki hänet Jumalan kuvan mukaan.

GEN 5:2 ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ
Miespuoliseksi ja naispuoliseksi hän teki heidät, ja hän siunasi
heidät. Ja

ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτῶν Ἀδὰμ, ἡ ἡμέρα ἐποίησεν αὐτούς.
Ja hän nimitti heidän nimekseen Aadam, jona päivänä hän teki
heidät.

GEN 5:3 ἔζησεν δὲ Ἀδὰμ διακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν
Ja Aadam eli vuosia kaksisataa ja kolmekymmentä ja hän siitti

κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ἐπωνόμασεν τὸ
mukaan hänen ulkomuotonsa ja mukaan hänen kuvansa, ja hän nimitti

ὄνομα αὐτοῦ Σηθ.
hänen nimekseen "Seeth."

GEN 5:4 ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἀδὰμ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σηθ
Ja olivat päivät Aadamin, sen jälkeen kun hän siitti Seethin,

ἐπτακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
vuosia seitsemänsataa, ja hän siitti poikia ja tyttäriä.

GEN 5:5 καὶ ἐγένοντο πάσαι αἱ ἡμέραι Ἀδὰμ, ἃς ἔζησεν, ἐννακόσια
Ja Aadamin kaikki päivät, jotka hän eli, olivat vuosia yhdeksän-

καὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.
sataa ja kolmekymmentä, ja hän kuoli.

GEN 5:6 Ἐζήσεν δὲ Σηθ διακόσια καὶ πέντε ἔτη καὶ ἐγέννησεν τὸν
Ja Seeth eli vuosia kaksisataa ja viisi, ja hän siitti

Ἐνὼς.
Enoksen.

GEN 5:7 καὶ ἔζησεν Σηθ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἐνὼς ἐπτακόσια
Ja Seeth eli Enoksen siittämisen jälkeen vuosia seitsemänsataa

καὶ ἐπτὰ ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
ja seitsemän, ja hän siitti poikia ja tyttäriä.

GEN 5:8 καὶ ἐγένοντο πάσαι αἱ ἡμέραι Σηθ ἐννακόσια καὶ δώδεκα
Ja Seethin kaikki päivät olivat vuosia yhdeksänsataa ja kaksi-

ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.
toista, ja hän kuoli.

GEN 5:9 Καὶ ἔζησεν Ἐνὼς ἑκατὸν ἐνενήκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν τὸν
Ja Enoos eli vuosia sata ja yhdeksänkymmentä, ja hän siitti

Καιναν.
Kainanin.

GEN 5:10 καὶ ἔζησεν Ἐως μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Καιναν
Ja Enoos eli Kainanin siittämisen jälkeen

ἑπτακόσια καὶ δέκα πέντε ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
vuosia seitsemänsataa ja viisitoista, ja siitti poikia ja tyttäriä.

GEN 5:11 καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐως ἑννακόσια καὶ πέντε
Ja Enooksen kaikki päivät olivat vuosia yhdeksänsataa ja viisi,
ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.
ja hän kuoli.

GEN 5:12 Καὶ ἔζησεν Καιναν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν
Ja Kainan eli vuosia sataseitsemänkymmentä, ja hän siitti

τὸν Μαλελεηλ.
Maleleeeelin.

GEN 5:13 καὶ ἔζησεν Καιναν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαλελεηλ
Ja Kainan eli Maleleeeelin siittämisen jälkeen vuosia

ἑπτακόσια καὶ τεσσαράκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
seitsemänsataa ja neljäkymmentä, ja hän siitti poikia ja tyttäriä.

GEN 5:14 καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Καιναν ἑννακόσια καὶ δέκα
Ja kaikki Kainanin päivät olivat vuosia yhdeksänsataa ja kymmenen,
ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.
ja hän kuoli.

GEN 5:15 Καὶ ἔζησεν Μαλελεηλ ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα πέντε ἔτη καὶ
Ja Maleleeeel eli vuosia sata ja kuusikymmentäviisi, ja

ἐγέννησεν τὸν Ιαρεδ.
hän siitti Jaredin.

GEN 5:16 καὶ ἔζησεν Μαλελεηλ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ιαρεδ
Ja Maleleeeel eli, sen jälkeen kun hän siitti Jaredin, vuosia

ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
seitsemänsataa ja kolmekymmentä, ja hän siitti poikia ja tyttäriä.

GEN 5:17 καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαλελεηλ ὀκτακόσια καὶ
Ja olivat kaikki Maleleeeelin päivät vuosia kahdeksänsataa ja

ἑνενήκοντα πέντε ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.
yhdeksänkymmentäviisi, ja hän kuoli.

GEN 5:18 Καὶ ἔζησεν Ιαρεδ ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα δύο ἔτη καὶ
Ja Jared eli vuosia sata ja kuusikymmentäkaksi, ja

ἐγέννησεν τὸν Ἐνωχ.
hän siitti Enookhin.

GEN 5:19 καὶ ἔζησεν Ιαρεδ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἐνωχ
Ja Jared eli, sen jälkeen kun hän siitti Enookhin,

ὀκτακόσια ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
 vuosia kahdeksansataa, ja hän siitti poikia ja tyttäriä.

GEN 5:20 καὶ ἐγένοντο πάσαι αἱ ἡμέραι Ἰαρεδ ἐννακόσια καὶ
 Ja kaikki Jaredin päivät olivat vuosia yhdeksänsataa ja

ἐξήκοντα δύο ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.
 kuusikymmentäkaksi, ja hän kuoli.

GEN 5:21 Καὶ ἔζησεν Εὐὼχ ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα πέντε ἔτη καὶ
 Ja Enookh eli vuosia sata ja kuusikymmentäviisi, ja

ἐγέννησεν τὸν Μᾶθουσαλα.
 ja hän siitti Mathusalahin.

GEN 5:22 εὐηρέστησεν δὲ Εὐὼχ τῷ θεῷ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν
 Ja Enookh oli, sen jälkeen kun hän siitti Mathusalahin, otollinen¹⁸

Μᾶθουσαλα διακόσια ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
 Jumalalle vuosia kaksisataa, ja hän siitti poikia ja tyttäriä.

GEN 5:23 καὶ ἐγένοντο πάσαι αἱ ἡμέραι Εὐὼχ τριακόσια ἐξήκοντα
 ja kaikki Enookhin päivät olivat vuosia kolmesataa kuusikymmentä-
 πέντε ἔτη.
 viisi.

GEN 5:24 καὶ εὐηρέστησεν Εὐὼχ τῷ θεῷ καὶ οὐχ ἠύρισκετο, ὅτι
 Ja Enookh oli otollinen Jumalalle, ja häntä ei löydetty¹⁹, koska
 μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.
 Jumala otti hänet pois²⁰.

GEN 5:25 Καὶ ἔζησεν Μᾶθουσαλα ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα ἑπτὰ ἔτη καὶ
 Ja Mathusala eli vuosia sata ja kuusikymmentäseitsemän, ja
 ἐγέννησεν τὸν Λαμεχ.
 hän siitti Lamehin.

GEN 5:26 καὶ ἔζησεν Μᾶθουσαλα μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Λαμεχ
 Ja Mathusala eli, sen jälkeen kun hän siitti Lamekhin, vuosia

ὀκτακόσια δύο ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
 kahdeksansataakaksi, ja hän siitti poikia ja tyttäriä.

GEN 5:27 καὶ ἐγένοντο πάσαι αἱ ἡμέραι Μᾶθουσαλα, ἃς ἔζησεν,
 Ja Mathusalahin kaikki päivät, jotka hän eli, olivat

ἐννακόσια καὶ ἐξήκοντα ἐννέα ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.
 vuosia yhdeksänsataa kuusikymmentäyhdeksän, ja hän kuoli.

¹⁸ Verbi εὐαρεσέω merkitsee: miellyttää / olla otollinen.

¹⁹ Verbi εὕρισκω merkitsee löytämistä, passiivina löydön kohdetta.

²⁰ Verbi μετατίθημι merkitsee: viedä, siirtää, ottaa pois.

GEN 5:28 Καὶ ἔζησεν Λαμεχ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὀκτὼ ἔτη καὶ
Ja Lamekh eli vuosia satakahdeksankymmentäkahdeksan, ja

ἐγέννησεν υἱὸν
hän siitti pojan,

GEN 5:29 καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Νωε λέγων Οὗτος
ja hän nimitti hänen nimekseen "Nooe", sanoen: "Tämä

διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν
virvoittaa²¹ meitä meidän töistämme, ja meidän käsiemme murheista,

ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κατηράσατο κύριος ὁ θεός.
ja maasta, jonka Herra Jumala kiroi²²."

GEN 5:30 καὶ ἔζησεν Λαμεχ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Νωε
Ja Lamekh eli, sen jälkeen kun hän siitti Nooen,

πεντακόσια καὶ ἐξήκοντα πέντε ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ
vuosia viisisataa ja kuusikymmentäviisi, ja hän siitti poikia

θυγατέρας.
ja tyttäriä.

GEN 5:31 καὶ ἐγένοντο πάσαι αἱ ἡμέραι Λαμεχ ἑπτακόσια καὶ
ja kaikki Lamekhin päivät olivat vuosia seitsemänsataa ja

πεντήκοντα τρία ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.
viisikymmentäkolme, ja hän kuoli.

GEN 5:32 Καὶ ἦν Νωε ἑτῶν πεντακοσίων καὶ ἐγέννησεν Νωε τρεῖς
Ja Nooe oli viisisataa vuotinen, ja Nooe siitti kolme

υἱούς, τὸν Σημ, τὸν Χαμ, τὸν Ιαφεθ.
poikaa, Seemin, Khaamin,(ja) Jafethin.

²¹ Verbi ἀναπαύω merkitsee: virkistää / virvoittaa. Alkuliite δία / δί vahvistaa verbin merkitystä.

²² Verbi καταράσμαι merkitsee: kirotta.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΖΤ'.

LUKU 6.

GEN 6:1 Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ γίνεσθαι
Ja tapahtui, kun monia ihmisiä alkoi olla

ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρες ἐγενήθησαν αὐτοῖς.
päällä maan, ja heille syntyi tyttäriä.

GEN 6:2 ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων
Ja Jumalan poikien²³ nähtyä ihmisten tyttäret,

ὅτι καλαὶ εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν, ὧν ἐξελέξαντο.
että he ovat kauniita, he ottivat itselleen naisia²⁴ kaikista,
joista he valitsivat.

GEN 6:3 καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός Οὐ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν²⁵
Ja Herra Jumala sanoi: "Ei minun henkeni ole viipynä²⁶

τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας,
näissä ihmisissä iankaikkisuuteen, sen tähden että he ovat lihoja,

ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη.
vaan heidän päivänsä tulevat olemaan vuosia sata kaksikymmentä."

GEN 6:4 οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
Maan päällä oli jättiläisiä noina päivinä

καὶ μετ' ἐκείνο, ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ πρὸς τὰς
ja sen jälkeen, kun Jumalan pojat menivät sisään ihmisten

θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐγεννῶσαν ἑαυτοῖς· ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ
tyttärien luo, ja nämä synnyttivät heille: Nuo (syntyneet) olivat

γίγαντες οἱ ἀπ' αἰῶνος, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοί.
jättiläiset muinaisuudesta, ihmiset nimekkäät.

GEN 6:5 Ἰδὼν δὲ κύριος ὁ θεός ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν
Mutta Herran Jumalan nähtyä, että ihmisten pahuudet olivat li-

ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ
sääntyneet maan päällä, ja kaikki mitä ajattelee sydämessään,

ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας,
kaiken aikaa pahaa²⁷ kaikki päivät.

²³ "Jumalan pojat." Codex Alexandrinus käyttää ilmaisua "οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ = Jumalan enkelit."

²⁴ "naisia" tai: "vaimoja."

²⁵ Inessiivinen ilmaisu: "ἐν τοῖς ἀνθρώποις τοῖς τοῖς" voi myös merkitä: "ihmisten kanssa."

²⁶ "viipynä" tai: "oleskeleva."

²⁷ "kaiken aikaa pahaa." Ilmaisu: "ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ" merkitsee oikeastaan: "tarkasti päällä pahojen asioiden."

GEN 6:6 Καὶ ἐνεθυμήθη ὁ θεὸς ὅτι ἐποίησεν τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς
Ja Jumala alkoi ajatella, että hän (itse) oli tehnyt ihmisen

γῆς, καὶ διενόηθη.

maan päälle, ja hän ajatteli perusteellisesti.

GEN 6:7 καὶ εἶπεν ὁ θεός 'Απαλείψω τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐποίησα, ἀπὸ
Ja Jumala sanoi: "Tulen pyyhkimään pois ihmisen, jonka minä tein,

προσώπου τῆς γῆς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἀπὸ ἐρπετῶν ἕως τῶν
kasvoista maan, ihmisistä karjaeläimiin asti, ja matelijoista

πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι ἐθυμώθη ὅτι ἐποίησα αὐτούς.

taivaan lintuihin asti, sillä minua suututtaa, koska tein heidät."

GEN 6:8 Νῶε δὲ εὗρεν χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ.

Mutta Noe löysi armon Herran Jumalan edessä.

GEN 6:9 Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Νοε· Νοε ἄνθρωπος δίκαιος, τέλειος
Ja nämä syntymiset Nooen; Noe ihminen oikeamielinen, täydellinen

ὃν ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ· τῷ θεῷ εὐηρέστησεν Νοε.

ollen hänen sukupolvessaan; Noe oli otollinen Jumalalle.

GEN 6:10 ἐγέννησεν δὲ Νοε τρεῖς υἱούς, τὸν Σημ, τὸν Χαμ, τὸν
Ja Noe siitti poikia kolme, Seemin, Khaamin,

Ιαφεθ.

Jaafethin.

GEN 6:11 ἐφθάρη δὲ ἡ γῆ ἐναντίον τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ
Ja maa turmeltui Jumalan edessä, ja maa täyttyi väki-

ἀδικίας.

vallasta.

GEN 6:12 καὶ εἶδεν κύριος ὁ θεὸς τὴν γῆν, καὶ ἦν κατεφθαρμένη,
Ja Herra Jumala näki maan, että se oli turmeltunut,

ὅτι κατέφθειρεν πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

sillä kaikki liha oli turmellut tiensä maan päällä.

GEN 6:13 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Νοε Καὶρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἦκει
Ja Jumala sanoi Noelle: "Määräaika jokaisen ihmisen on tullut

ἐναντίον μου, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἰδὸν ἐγὼ
minun eteeni, koska heistä on maa tullut täyteen vääryyttä, ja

καταφθείρω αὐτούς καὶ τὴν γῆν.
katso, minä

turmelen heidät ja maan."

GEN 6:14 ποιήσον οὖν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων· νοσσιὰς
Tee siis itsellesi arkki puista nelikulmaisista; pesiä

ποιήσεις τὴν κιβωτὸν καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ
sinun tulee tehdä arkkiin ja maapihkata se sisäpuolelta ja
ulkopuolelta

ἀσφάλτῳ.
maapihkalla.

GEN 6:15 καὶ οὕτως ποιήσεις τὴν κιβωτὸν· τριακοσίων πήχεων τὸ
Ja näin sinun tulee tehdä arkki; kolmesataa kyynärää

μῆκος τῆς κιβωτοῦ καὶ πεντήκοντα πήχεων τὸ πλάτος καὶ τριάκοντα
arkin pituus ja viisikymmentä kyynärää leveys ja kolmekymmentä

πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς·
kyynärää sen korkeus.

GEN 6:16 ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν καὶ εἰς πῆχυν
Kavennus sinun tulee tehdä arkkiin, ja kyynärään sinun tulee

συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν· τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτοῦ ποιήσεις ἐκ
lopettaa se ylhäältä. Ja arkin ovi sinun tulee tehdä

πλαγίων· κατάγαια, διώροφα καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτὴν.
sivuista; alimmainen, toinen ja kolmas kerros sinun tulee tehdä
siihen.

GEN 6:17 ἐγὼ δὲ ἰδοὺ ἐπάγω τὸν κατακλυσμὸν ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν
Ja katso, minä tuotan veden tulvan päälle maan,

καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα, ἐν ᾗ ἐστὶν πνεῦμα ζωῆς, ὑποκάτω τοῦ
turmelemaan kaiken lihan, jossa on elämän henki, alapuolella

οὐρανοῦ· καὶ ὅσα ἐὰν ᾖ ἐπὶ τῆς γῆς, τελευτήσῃ.
taivaan; ja kaikki jotka ovat päällä maan, tulevat kuolemaan.

GEN 6:18 καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς σέ· εἰσελεύση δὲ εἰς τὴν
Ja olen asettava minun liittoni sinulle; ja sinä olet menevä si-

κιβωτὸν, σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ ἡ γυνή σου καὶ αἱ γυναῖκες τῶν
sälle arkkiin, ja sinun poikasi ja sinun vaimosi ja sinun poikiesi

υἱῶν σου μετὰ σοῦ.
vaimot sinun kanssasi.

GEN 6:19 καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐρπετῶν καὶ
Ja kaikista karjaeläimistä ja kaikista matelevista ja kaikista

ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων καὶ ἀπὸ πάσης σαρκός, δύο δύο ἀπὸ πάντων
villieläimistä ja kaikesta lihasta, kaksittain kaikista olet

εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτὸν, ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτοῦ· ἄρσεν καὶ θῆλυ
saattava sisälle arkkiin, jotta sinä elättäisit ne sinun itsesi
kanssa; uros ja naaras

ἔσονται.
tulevat olemaan.

GEN 6:20 ἀπὸ πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν κατὰ γένος καὶ ἀπὸ
Kaikista lentävistä linnuista lajittain, ja

πάντων τῶν κτηνῶν κατὰ γένος καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπειῶν τῶν
 kaikista karjaeläimistä lajittain, ja kaikista matelevista

ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν, δύο δύο ἀπὸ πάντων
 mateliijoista maan päällä, mukaan niiden lajin, kaksittain kaikista

εἰσελεύσονται πρὸς σὲ τρέφεσθαι μετὰ σοῦ, ἄρσεν καὶ θῆλυ.
 ne tulevat sisään sinun luoksesi, elätettäväksi sinun kanssasi,
 uros ja naaras.

GEN 6:21 σὺ δὲ λήμψῃ σεαυτῷ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων, ἃ ἔδεσθε,
 Ja sinun tulee ottaa itsellesi kaikista ruuista, joita te
 tarvitsette,

καὶ συνάξεις πρὸς σεαυτόν, καὶ ἔσται σοὶ καὶ ἐκείνοις φαγεῖν.
 ja sinun tulee koota (ne) sinun itsesi luo, ja on oleva sinulle ja
 noille syötävää."

GEN 6:22 καὶ ἐποίησεν Νωε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ
 Ja Nooe teki kaiken, joista Herra Jumala antoi käskyn hänelle,

θεός, οὕτως ἐποίησεν.
 näin hän teki.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

LUKU 7.

GEN 7:1 Καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς πρὸς Νωε Εἰσελθε σὺ καὶ πᾶς ὁ
 Ja Herra Jumala sanoi Nooelle: "Mene sinä ja koko

οἶκός σου εἰς τὴν κιβωτόν, ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον μου ἐν τῇ
 sinun huoneesi sisälle arkkiin, koska sinut minä näin tässä
 sukupolvessa minun edessäni

γενεᾷ ταύτῃ.
 oikeamieliseksi.²⁸

GEN 7:2 ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε πρὸς σὲ ἐπτά ἐπτά,
 Ja puhtaista karjaeläimistä vie sinun tykösi sisälle seitsemät

ἄρσεν καὶ θῆλυ, ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο, ἄρσεν καὶ
 tain, koiras ja naaras, mutta ei-puhtaista karjaeläimistä kaksit-

θήλυ,
 tain, koiras ja naaras.

GEN 7:3 καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ τῶν καθαρῶν ἐπτά ἐπτά,
 Ja puhtaista taivaan linnuista seitsemittäin,

ἄρσεν καὶ θῆλυ, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο, ἄρσεν
 koiras ja naaras, ja ei puhtaista linnuista kaksittain, koiras ja

²⁸ δίκαιος merkitsee oikeamielisyyden lisäksi Raamatussa myös: hurskas / vanhurskas, mutta profaaneissa kreikassa sanan merkitykset olivat: oikeudellinen / rehellinen / oikea / oikeutettu / kohtuullinen.

καὶ θῆλυ, διαθρέψαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
naaras, läpielätettäväksi siemenenä koko maan päälle.

GEN 7:4 ἔτι γὰρ ἡμερῶν ἐπτα ἐγὼ ἐπάγω ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν
Sillä vielä päiviä seitsemän, (ja) minä saatan sateen maan päälle

τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας καὶ ἐξαλείψω πᾶσαν τὴν
neljäksikymmeneksi päiväksi ja neljäksikymmeneksi yöksi, ja pyyhin
poiskaiken

ἐξανάστασιν, ἣν ἐποίησα, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
ylösnousemuksen²⁹, jonka olen tehnyt, maan kasvoista.."

GEN 7:5 καὶ ἐποίησεν Νωε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ
Ja Nooe teki kaikki (asiat) joista Herra Jumala antoi hänelle

θεός.
käskyn.

GEN 7:6 Νωε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, καὶ ὁ κατακλυσμὸς ἐγένετο
Ja Nooe oli vuosia kuusisataa, ja veden tulva

ὑδατος ἐπὶ τῆς γῆς.
tuli maan päälle.

GEN 7:7 εἰσῆλθεν δὲ Νωε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ αἱ
Ja Nooe ja hänen poikansa ja hänen vaimonsa ja hänen

γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτὸν διὰ τὸ ὕδωρ τοῦ
poikiensa vaimot menivät veden tulvan tähden hänen kanssaan

κατακλυσμοῦ.
sisälle arkkiin.

GEN 7:8 καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν καὶ
Ja linnuista ja puhtaista karjaeläimistä ja

ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐπὶ
ei puhtaista karjaeläimistä ja kaikista maan päällä

τῆς γῆς
matelevista

GEN 7:9 δύο δύο εἰσῆλθον πρὸς Νωε εἰς τὴν κιβωτόν, ἄρσεν καὶ
menivät luo Nooen kaksittain sisään arkkiin, koiras ja

θῆλυ, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός.
naaras, kuten Jumala antoi hänelle käskyn.

GEN 7:10 καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἐπτα ἡμέρας καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ
Ja tapahtui seitsemän päivän jälkeen, ja tulvan vesi

κατακλυσμοῦ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.
tuli maan päälle.

²⁹ ἐξανάστασις merkitsee: nouseminen / ylösnousemus, verbistä ἐξανίστημι = herättää siemen.

GEN 7:11 ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νωε, τοῦ δευτέρου
Kuudentenasadantena vuotena Nooen elämässä, toisella kuulla,

μηνός, ἐβδόμη καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐρράγησαν πᾶσαι
kuukauden kahdentenakymmenentenä seitsemäntenä, tänä päivänä repey-

αὶ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεώχθησαν,
tyivät kaikki syvyyden lähteet, ja taivaan vesiputoukset
avautuivat,

GEN 7:12 καὶ ἐγένετο ὁ ὑετός ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ
Ja oli sade maan päällä neljäkymmentä päivää ja

τεσσαράκοντα νύκτας.
neljäkymmentä yötä.

GEN 7:13 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἰσῆλθεν Νωε, Σημ, Χαμ, Ιαφεθ, υἱοὶ
Tänä päivänä meni Nooe, Seem, Khaam, Jaafeth, Nooen pojat,

Νωε, καὶ ἡ γυνὴ Νωε καὶ αἱ τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
ja Nooen vaimo ja kolme hänen poikiensa vaimoa hänen kanssaan

εἰς τὴν κιβωτόν.
sisälle arkkiin.

GEN 7:14 καὶ πάντα τὰ θηρία κατὰ γένος καὶ πάντα τὰ κτήνη κατὰ
Ja kaikki villieläimet lajittain ja kaikki karjaeläimet lajit-

γένος καὶ πᾶν ἔρπετόν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος καὶ πᾶν
tain, ja jokainen maan päällä liikkuvainen mateliija lajittain ja

πετεινὸν κατὰ γένος
jokainen lintu mukaan lajin,

GEN 7:15 εἰσῆλθον πρὸς Νωε εἰς τὴν κιβωτόν, δύο δύο ἀπὸ πάσης
menivät sisälle Nooen luo arkkiin, kaksittain kaikesta

σαρκός, ἐν ᾧ ἐστὶν πνεῦμα ζωῆς.
lihasta, jossa on elämän henki.

GEN 7:16 καὶ τὰ εἰσπορευόμενα ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκός
Ja sisälle menevät (olivat) uros ja naaras kaikesta

εἰσῆλθεν, καθὰ ἐνετείλατο ὁ θεὸς τῷ Νωε. καὶ ἐκλείσεν κύριος ὁ
θεὸς lihasta, kuten Jumalan antoi käskyn Nooelle. Ja Herra Jumala

ἔξωθεν αὐτοῦ τὴν κιβωτόν.
sulki arkin sen ulkopuolelta.

GEN 7:17 Καὶ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ
Ja tulva oli neljäkymmentä päivää ja

τεσσαράκοντα νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπληθύνθη τὸ ὕδωρ καὶ ἐπῆρεν
neljäkymmentä yötä maan päällä, ja vesi lisääntyi ja nosti

τὴν κιβωτόν, καὶ ὑψώθη ἀπὸ τῆς γῆς.
arkin, ja se kohosi maasta.

GEN 7:18 καὶ ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ καὶ ἐπληθύνετο σφοδρὰ ἐπὶ τῆς γῆς,
Ja vesi hallitsi ja lisääntyi ankarasti maan päällä,

καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω τοῦ ὕδατος.
ja arkki syöksyi veden yläpuolella.

GEN 7:19 τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφοδρὰ σφοδρῶς ἐπὶ τῆς γῆς καὶ
Ja vesi hallitsi ylen ankarasti maan päällä, ja

ἐπεκάλυπεν πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά, ἃ ἦν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ.
se peitti alleen kaikki korkeat vuoret, joita oli taivaan alla;

GEN 7:20 δέκα πέντε πῆχεις ἐπάνω ὑψώθη τὸ ὕδωρ καὶ ἐπεκάλυπεν
viisitoista kyynärää vesi kohosi yläpuolelle, ja peitti alleen

πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά.
kaikki korkeat vuoret.

GEN 7:21 καὶ ἀπέθανεν πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς τῶν
Ja linnuista ja karjaeläimistä ja villieläimistä

πετεινῶν καὶ τῶν κτηνῶν καὶ τῶν θηρίων καὶ πᾶν ἔρπετον κινούμενον
maan päällä kuoli jokainen liikkuva liha, ja jokainen liikkuva

ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶς ἄνθρωπος.
matelija, ja jokainen ihminen.

GEN 7:22 καὶ πάντα, ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶς, ὅς ἦν ἐπὶ τῆς
Ja kaikki, jotka omaavat elämän henkäyksen³⁰, ja jokainen, joka oli
ξηρᾶς, ἀπέθανεν.
kuivan (maan) päällä, kuoli.

GEN 7:23 καὶ ἐξήλειπεν πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ προσώπου πάσης
Ja hän pyyhki pois kaiken kasvun, joka oli kaiken maan kasvolla,

τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἔρπετων καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ
Ihmisistä karjaeläimiin ja mateleviin ja taivaan lintuihin

οὐρανοῦ, καὶ ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ κατελείφθη μόνος Νῶε
καὶ ἀστί, ja ne pyyhittiin pois maasta; ja ainoastaan Noe, ja ne

οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ.
jotka olivat hänen kanssaan arkissa, jäivät jäljelle.

GEN 7:24 καὶ ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πενήκοντα.
Ja vesi oli koroitettuna maan päällä päiviä sataviisikymmentä.

³⁰ Substantiivin ἡ πνοή (verbistä πνέω = puhalttaa) merkitykset ovat: tuuli / tuulispää / henki /
henkäys / hengitys.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

LUKU 8.

GEN 8:1 Καὶ ἐμνήσθη ὁ θεὸς τοῦ Νωε καὶ πάντων τῶν θηρίων καὶ
Ja Jumala muisti Nooa ja kaikkia villieläimiä ja

πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάντων τῶν πετεινῶν καὶ πάντων τῶν ἔρπειῶν,
kaikkia karjaeläimiä ja kaikkia lintuja ja kaikkia matelijoita,

ὅσα ἦν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ, καὶ ἐπήγαγεν ὁ θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν
jotka olivat hänen kanssaan arkissa. Ja Jumala tuotti tuulen maan

γῆν, καὶ ἐκόπασεν τὸ ὕδωρ,
päälle, ja vesi asettui.

GEN 8:2 καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου καὶ οἱ καταρρά-
Ja syvyyden lähteet ja taivaan putoukset peittyivät,

και τοῦ οὐρανοῦ, καὶ συνεσχέθη ὁ ὑετὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.
ja vesi taivaasta sulkeutui.

GEN 8:3 καὶ ἐνεδίδου τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς γῆς, ἐνεδίδου
ja antautui vesi menemään (pois) maasta, vesi antautui

καὶ ἡλαττονοῦτο τὸ ὕδωρ μετὰ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας.
ja väheni jälkeen päivien sadan ja viidenkymmenen.

GEN 8:4 καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐν μηνὶ τῷ ἐβδόμῳ, ἐβδόμῃ καὶ
Ja arkki asettui seitsemännellä kuukaudella, kuukauden kahdentena-

εἰκάδι τοῦ μηνός, ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Αραρατ.
kymmenentenäseitsemäntenä, Araratin vuoren päälle.

GEN 8:5 τὸ δὲ ὕδωρ πορευόμενον ἡλαττονοῦτο ἕως τοῦ δεκάτου
μηνός. Ja (pois)menevä vesi väheni kymmenenteen kuukauteen asti;

ἐν δὲ τῷ ἐνδεκάτῳ μηνί, τῇ πρώτῃ τοῦ μηνός, ὤφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν
kymmenentenä kuukautena, kuukauden ensimmäisenä, vuorten huiput

ὀρέων.
tulivat näkyviin.

GEN 8:6 καὶ ἐγένετο μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἠνέφξεν Νωε τὴν
Ja tapahtui, (että) neljänkymmenen päivän jälkeen Nooe avasi

θυρίδα τῆς κιβωτοῦ, ἣν ἐποίησεν,
arkin luukun, jonka hän oli tehnyt.

GEN 8:7 καὶ ἀπέστειλεν τὸν κόρακα τοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακεν τὸ ὕδωρ.
Ja hän lähetti korpin katsomaan, jos vesi on asettunut;

καὶ ἐξελθὼν οὐχ ὑπέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς.
ja uloslähdettyään se ei palannut veden kuivumiseen asti maasta.

GEN 8:8 καὶ ἀπέστειλεν τὴν περιστερὰν ὀπίσω αὐτοῦ ἰδεῖν εἰ
Ja hän lähetti kyyhkysen sen jälkeen, nähdäkseen, jos

κεκόπακεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
vesi on asettunut kasvolta maan;

GEN 8:9 καὶ οὐχ εὕρουσα ἡ περισσότερὰ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς
ja kun se ei löytänyt lapoa jaloilleen,

ὑπέστρεψεν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτόν, ὅτι ὕδωρ ἦν ἐπὶ παντὶ
se palasi hänen luokseen arkkiin, sillä vesi oli kaiken maan
kasvon

προσώπῳ πάσης τῆς γῆς, καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἔλαβεν αὐτὴν
päällä, ja ojennettuaan kätensä, hän otti sen,

καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτόν.
ja sisäänsaattoi sen itsensä luo arkkiin.

GEN 8:10 καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἐπτά ἐτέρας πάλιν ἐξαπέστειλεν
Ja tarkaten vielä toiset seitsemän päivää, hän uloslähetti

τὴν περισσότερὰν ἐκ τῆς κιβωτοῦ.
kyyhkysen arkista;

GEN 8:11 καὶ ἀνέστρεψεν πρὸς αὐτὸν ἡ περισσότερὰ τὸ πρὸς ἐσπέραν
Ja kyyhkynen palasi hänen luokseen illaksi,

καὶ εἶχεν φύλλον ἐλαίας κάρφος ἐν τῷ στόματι αὐτῆς, καὶ ἔγνω Νωε
ja sillä oli tuore öljypuun lehti suussaan, ja Noe sai tietää,

ὅτι κεκόπακεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς.
että vesi oli asettunut maasta.

GEN 8:12 καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἐπτά ἐτέρας πάλιν ἐξαπέστειλεν
Ja tarkaten vielä toiset seitsemän päivää, jälleen hän uloslähetti

τὴν περισσότερὰν, καὶ οὐ προσέθετο τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν ἔτι.
kyyhkysen, ja se ei enää uudelleen palannut hänen luokseen.

8:13 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνὶ καὶ ἑξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νωε,
Ja tapahtui kuudentenasadannentena ensimmäisenä vuotena
elämässä

τοῦ πρώτου μηνός, μιᾷ τοῦ μηνός, ἐξέλιπεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς.
Nooen, ensimmäisen kuun ensimmäisenä päivänä, (että) loppui
vesi maasta.

καὶ ἀπεκάλυψεν Νωε τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ, ἣν ἐποίησεν, καὶ εἶδεν
Ja paljasti Noe arkin katon, jonka hän oli tehnyt, ja näki

ὅτι ἐξέλιπεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
että oli loppunut vesi kasvolta maan.

GEN 8:14 ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐβδόμη καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός,
Toisena kuukautena, kuukauden kahdentenakymmenentenäseitsemäntenä,

ἐξηράνθη ἡ γῆ.
maa kuivui.

GEN 8:15 Καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῷ Νωε λέγων
Ja Herra Jumala puhui Noelle, sanoen:

GEN 8:16 Ἐξέλθε ἐκ τῆς κιβωτοῦ, σὺ καὶ ἡ γυνή σου καὶ οἱ υἱοί
"Lähde ulos arkista, sinä ja sinun vaimosi ja sinun poikasi

σου καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ
ja sinun poikiesi vaimot sinun kanssasi,

GEN 8:17 καὶ πάντα τὰ θηρία, ὅσα ἐστὶν μετὰ σοῦ, καὶ πᾶσα σὰρξ
ja kaikki villieläimet, joita on sinun kanssasi, ja kaikki liha

ἀπὸ πετεινῶν ἕως κτηνῶν, καὶ πᾶν ἔρπειον κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς
siivekkäistä karjaeläimiin asti, ja jokainen maan päällä liikkuva
mateliija

ἐξάγαγε μετὰ σεαυτοῦ· καὶ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς.
vie ulos sinun itsesi kanssa: Ja enentykää ja lisääntykää maan
päällä."

GEN 8:18 καὶ ἐξῆλθεν Νωε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ
Ja Nooe lähti ulos ja hänen vaimonsa ja hänen poikansa ja hänen

αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ,
poikiensa vaimot hänen kanssaan,

GEN 8:19 καὶ πάντα τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη καὶ πᾶν πετεινὸν
ja kaikki villieläimet ja kaikki karjaeläimet ja jokainen siivekäs

καὶ πᾶν ἔρπειον κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν ἐξῆλθουσιν
ja jokainen maan päällä liikkuva mateliija, niiden sukujen mukaan,

ἐκ τῆς κιβωτοῦ.
uloslähtivät arkista.

GEN 8:20 καὶ ὠκοδόμησεν Νωε θυσιαστήριον τῷ θεῷ καὶ ἔλαβεν ἀπὸ
Ja Nooe rakensi uhrialttarin Jumalalle ja hän otti kaikista

πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθάρων καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν
puhtaista karjaeläimistä ja kaikista puhtaista lentävistä

καθάρων καὶ ἀνήνεγκεν ὀλοκαρπώσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.
ja hän toi ylös kokonaishedelmät uhrialttarin päälle.

GEN 8:21 καὶ ὠσφράνθη κύριος ὁ θεὸς ὁσμὴν εὐωδίας, καὶ εἶπεν
Ja Herra Jumala haistoi suloisen uhrituoksun, ja Herra Jumala

κύριος ὁ θεὸς διανοηθείς Οὐ προσθήσω ἔτι τοῦ καταράσασθαι τὴν γῆν
sanoi ajatuksissaan: " En ole lisäävä enää maan kirousta ihmisten

διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἔγκεται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου
tekojen tähden, sillä ihmisen ajatus lepää tarkasti niissä

ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος· οὐ προσθήσω οὖν ἔτι πατάξαι
mitkä ovat pahoja nuoruudesta: En ole lisäävä siis enää, lyö-

πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, καθὼς ἐποίησα.
däkseni kaikkea elävää lihaa, kuten olen tehnyt.

GEN 8:22 πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς σπέρμα καὶ θερισμός, ψυχὸς καὶ
Kaikkina maan päivinä siemen ja elonleikkuu, kylmä ja

καῦμα, θέρος καὶ ἔαρ ἡμέραν καὶ νύκτα οὐ καταπαύσουσιν.
helle, kesä ja kevät, päivä ja yö eivät tule lakkaamaan."

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ.
LUKU 9.

GEN 9:1 Καὶ ἠυλόγησεν ὁ θεὸς τὸν Νωε καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ
Ja Jumala siunasi Nooaa ja hänen poikiaan ja hän

εἶπεν αὐτοῖς Ἀυξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ
sanoi heille: "Lisääntykää ja enentykää ja täyttäkää maa ja

κατακυριεύσατε αὐτῆς.
tulkaa sen herroiksi.

9:2 καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν καὶ ὁ φόβος ἔσται ἐπὶ πᾶσιν τοῖς θη-
Ja teidän vavistuksenne ja pelkonne on oleva päällä kaikkien

ρίοις τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ
maan villieläimien, ja päällä kaikkien taivaan lintujen ja päällä

κινούμενα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης· ὑπὸ
kaikkien maan päällä liikkuvien ja päällä kaikkien meren kalojen:

χειρὰς ὑμῶν δέδωκα.
teidän käsienne alle olen (ne) antanut.

GEN 9:3 καὶ πᾶν ἐρπετόν, ὃ ἔστιν ζῶν, ὑμῶν ἔσται εἰς βρῶσιν· ὥς
Ja jokainen mateliija, joka on elävä, teille se on oleva ruuaksi;

λάχανα χόρτου δέδωκα ὑμῶν τὰ πάντα.
kuten ruohikon vihanneskasvit, olen antanut teille kaikki.

GEN 9:4 πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε·
Mutta lihaa veressä sielun älkää te syökö:

GEN 9:5 καὶ γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐκζητήσω, ἐκ
Sillä myös teidän omien sielujenne veren minä tulen vaatimaan
takaisin,

χειρὸς πάντων τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτὸ καὶ ἐκ χειρὸς ἀνθρώπου
kädestä kaikkien villieläimien olen vaativa sen takaisin, ja
kädestä ihmis-

ἀδελφοῦ ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου.
veljen olen vaativa takaisin ihmisen sielun.

GEN 9:6 ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ
Joka vuodattaa ihmisen veren, hänen verensä (sen) sijasta

ἐκχυθήσεται, ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον.
tullaan vuodattamaan, koska kuvaksi Jumalan minä tein ihmisen.

GEN 9:7 ὑμεῖς δὲ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν
Mutta te, enentykää ja lisääntykää ja täyttäkää maata

καὶ πληθύνεσθε ἐπ' αὐτῆς.
ja lisääntykää sen päällä."

GEN 9:8 Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Νωε καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
Ja Jumala puhui Nooalle ja hänen pojilleen hänen kanssaan,

λέγων
sanoen:

GEN 9:9 Ἐγὼ ἰδοὺ ἀνίστημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν καὶ τῷ σπέρματι
Katso, minä asetan minun liittoni teille ja teidän siemenellenne

ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς
teidän jälkeenne,

GEN 9:10 καὶ πάσῃ ψυχῇ τῇ ζώσῃ μεθ' ὑμῶν ἀπὸ ὀρνέων καὶ ἀπὸ
ja jokaiselle elävälle sielulle teidän kanssanne, linnuista ja

κτηνῶν καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, ὅσα μεθ' ὑμῶν, ἀπὸ πάντων
τῶν karjaeläimistä, ja kaikille maan villieläimille, kaikille
jotka (ovat) teidän kanssanne, kaikista

ἐξελθόντων ἐκ τῆς κιβωτοῦ.
arkista ulostulleista.

GEN 9:11 καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ
Ja minä olen asettava minun liittoni teille, ja kaikki

ἀποθανεῖται πᾶσα σὰρξ ἔτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ κατακλυσμοῦ, καὶ οὐκ
liha ei ole enää tuleva kuolemaan veden tulvasta, ja enää ei ole

ἔσται ἔτι κατακλυσμὸς ὕδατος τοῦ καταφθεῖραι πᾶσαν τὴν γῆν.
oleva veden tulvaa, niin että se turmelisi koko maan."

GEN 9:12 καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς πρὸς Νῶε Τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς
Ja Herra Jumala sanoi Nooalle: "Tämä (on) liiton merkki,

διαθήκης, ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον πάσης
jonka minä annan välille minun ja välille teidän, ja välille
jokaisen

ψυχῆς ζώσης, ἥ ἐστὶν μεθ' ὑμῶν, εἰς γενεὰς αἰωνίους·
elävän sielun, joka on teidän kanssanne, sukupolviin
iankaikkisiin:

GEN 9:13 τὸ τόξον μου τίθῃμι ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον
Minun jouseni minä asetan (olemaan) pilvessä, ja se on oleva
liiton

διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς.
merkki minun ja maan välillä.

GEN 9:14 καὶ ἔσται ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τὴν γῆν
Ja on oleva, (että) samalla kun minä kerään pilviä maan päälle,

ὀφθήσεται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ,
minun jouseni on tuleva näkymään pilvessä,

GEN 9:15 καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου, ἥ ἐστὶν ἀνὰ μέσον ἐμοῦ
ja minä olen muistava minun liittoni, joka on välillä minun

καὶ ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί, καὶ οὐκ
ja teidän, ja välillä jokaisen elävän sielun kaikessa lihassa,
ja ei

ἔσται ἔτι τὸ ὕδωρ εἰς κατακλυσμὸν ὥστε ἐξαλείψαι πᾶσαν σάρκα.
ole oleva enää veden tulvaa, niin että (se) pyyhkisi pois kaiken lihan.

9:16 καὶ ἔσται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ὄψομαι τοῦ μνησθῆ-
Ja on oleva minun jouseni pilvessä, ja olen näkevä (sen), muis-

ναι διαθήκην αἰώνιον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς
taakseni iankaikkisen liiton minun välilläni ja kaiken lihan

ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί, ἥ ἐστὶν ἐπὶ τῆς γῆς.
jokaisen elävän sielun välillä, joka on maan päällä."

GEN 9:17 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Νῶε τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης,
Ja Jumala sanoi Nooalle: "Tämä (on) liiton merkki,

ἥς διεθέμην ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον πάσης σαρκός, ἥ ἐστὶν ἐπὶ
jonka olen säätänyt välille minun ja välille kaiken lihan, joka on
τῆς γῆς.
maan päällä."

GEN 9:18 Ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ Νῶε οἱ ἐξελθόντες ἐκ τῆς κιβωτοῦ Σημ,
Ja Nooan pojat, jotka ulostulivat arkista, olivat Seem,

Χαμ, Ιαφεθ· Χαμ ἦν πατὴρ Χανααν.
Khaam, Jaafeth: Khaam oli Khanaanin isä.

GEN 9:19 τρεῖς οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Νῶε· ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν
Nämä kolme ovat Nooan pojat: näistä he hajaantuivat

ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
kaiken maan päälle.

GEN 9:20 Καὶ ἤρξατο Νῶε ἄνθρωπος γεωργὸς γῆς καὶ ἐφύτευσεν
Ja Nooa alkoi maamieheksi, ja hän istutti

ἀμπέλωνα.
viinitarhan.

GEN 9:21 καὶ ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου καὶ ἐμεθύσθη καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ
Ja hän joi viinistä ja juopui ja riisui itsensä alastomaksi

οἴκῳ αὐτοῦ.
talossaan.

GEN 9:22 καὶ εἶδεν Χαμ ὁ πατὴρ Χανααν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς
Ja Khaam, Khanaanin isä, näki isänsä alastomuuden,

αὐτοῦ καὶ ἐξελθὼν ἀνήγγειλεν τοῖς δουσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω.
ja ulostultuaan hän ilmoitti sen kahdelle ulkona (olevalle)
veljelleen.

GEN 9:23 καὶ λαβόντες Σημ καὶ Ιαφεθ τὸ ἱμάτιον ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ
Mutta Seem ja Jaafeth, otettuaan vaipan, asettivat he sen heidän

δύο νῶτα αὐτῶν καὶ ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς καὶ συνεκάλυψαν τὴν
kahden selkien päälle, ja he menivät takaperin (astuvina) ja he
peittivät yhdessä

γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὀπισθοφανές, καὶ
heidän isänsä alastomuuden, ja heidän kasvonsa (olivat) takaperin,

τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὐκ εἶδον.
ja he eivät nähneet heidän isänsä alastomuutta.

GEN 9:24 ἐξένηπεν δὲ Νωε ἀπὸ τοῦ οἴνου καὶ ἔγνω ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ
Ja Nooa raitistui viinistä, ja hän sai tietää, mitä hänen nuorempi

ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος,
poikansa oli hänelle tehnyt,

GEN 9:25 καὶ εἶπεν Ἐπικατάρατος Χαναν· παῖς οἰκέτης ἐστὶ τοῖς
ja hän sanoi: "Kirottu (on oleva) Khanaan: palvelija (ja) orja

ἀδελφοῖς αὐτοῦ.
hän on oleva veljilleen."

GEN 9:26 καὶ εἶπεν Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Σημ, καὶ ἐστὶ
Ja hän sanoi: "Ylistetty (olkoon) Herra, Seemin Jumala, ja Khanaan

Χαναν παῖς αὐτοῦ.
on oleva hänen palvelijansa.

GEN 9:27 πλατύναι ὁ θεὸς τῷ Ιαφεθ καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις
Antakoon Jumala laajan tilan Jaafetille ja asettukoon asumaan

τοῦ Σημ, καὶ γενηθήτω Χαναν παῖς αὐτῶν.
Seemin asuinpaikkoihin, ja olkoon Khanaan heidän palvelijansa.

GEN 9:28 Ἐζῆσεν δὲ Νωε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τριακόσια πεντήκοντα
Ja Nooe eli tulvan jälkeen vuosia kolmesataa viisikym-

ἔτη.
mentä.

GEN 9:29 καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Νωε ἐννακόσια πεντήκοντα
Ja olivat kaikki Nooen päivät vuosia yhdeksänsataa

ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.
viisikymmentä, ja hän kuoli.